

Hjemmel: Fastsatt av universitetsstyret for Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU)

14. juni 2018 med hjemmel i lov 1. april 2005 nr. 15 om universiteter og høyskoler (UH-loven)

§ 3-1, § 3-2, § 3-3, § 3-4, § 3-5, § 3-6, § 3-7, § 3-8, § 3-9, § 3-10, § 4-2, § 4-5, § 4-6, § 4-7, § 4-8, § 4-10,

§ 5-2 og § 5-3, forskrift om grader og yrkesutdanninger, beskyttet tittel og normert studietid ved universiteter og

høgskoler av 16. desember 2005 og forskrift om krav til mastergrad av 1. desember 2005. Paragraf 43-1 og 43-3 er

endret av rektor på fullmakt fra universitetsstyret i tråd med endring av UH-loven § 5-3 15. juni 2018 nr. 43 (ikr. 1.

juli 2018 iflg. res. 15. juni 2018 nr. 892). Paragraf 17-4 (1) og 17-5 er endret av universitetsstyret ved vedtak 25.

oktober 2018. Paragraf 46-1 (7) er endret av universitetsstyret ved vedtak 20. juni 2019.

Forskrift om studier ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Innhold

Del I. Overordnede bestemmelser	3
Kapittel 1. Forskriftens virkeområder.....	3
Kapittel 2. Myndighetsbestemmelser	3
Kapittel 3. Informasjonsspråk og rettigheter til studentenes arbeid.....	3
Del II. Opptak	3
Kapittel 4. Opptaksrammer	3
Kapittel 5. Opptak til grunnutdanning.....	3
Kapittel 6. Opptak til høyere årstrinn	3
Kapittel 7. Opptak til forskerutdanning (ph.d.) og forskerlinje veterinærstudiet	6
Kapittel 8. Opptak til praktisk-pedagogisk utdanning (PPU).....	6
Kapittel 9. Opptak til enkeltemner	7
Kapittel 10. Opptak til etter- og videreutdanning	7
Kapittel 11. Opptak til tilleggsutdanning i veterinær- og dyrepleierutdanningene ..	7
Kapittel 12. Opptak av studenter fra samarbeidsprogram	8
Kapittel 13. Privatister	8
Kapittel 14. Utsettelse av studiestart (reservert studieplass)	8
Kapittel 15. Klage på vedtak om opptak	8
Kapittel 16. Falske vitnemål og dokumenter.....	9
Del III. Studier.....	9
Kapittel 17. Studieretten.....	9
Kapittel 18. Studieåret og studentarbeidstimer.....	11
Kapittel 19. Godkjenning, oppretting og nedlegging av studieprogram.....	12
Kapittel 20. Godkjenning, oppretting og nedlegging av emner	12
Kapittel 21. Spesialpensum	13
Kapittel 22. Utdanningsplaner, erklæringer og særbestemmelser	14
Kapittel 23. Delstudium ved annet lærested	15
Kapittel 24. Fellesgrader.....	15

Kapittel 25. Godkjenning av utdanning tatt ved annen institusjon.....	15
Kapittel 26. Studiepermisjoner og tilrettelegging av studiesituasjonen.....	16
Kapittel 27. Reduksjon av studiepoeng	16
Kapittel 28. Overgang til annet studieprogram	17
Kapittel 29. Skikkethetsvurdering.....	17
Kapittel 30. Reaksjon på klanderverdig opptreden og straffbare forhold	17
Del IV. Vurdering, sensur og klage på sensur.....	17
Kapittel 31. Vurderingsordning og obligatoriske aktiviteter.....	17
Kapittel 32. Rett til å avlegge vurdering.....	20
Kapittel 33. Oppmelding og avmelding til vurdering.....	20
Kapittel 34. Gjennomføring av eksamen - herunder ny eksamen (konte).....	22
Kapittel 35. Hjelpemidler ved eksamen/vurdering samt bruk av ordbok.....	24
Kapittel 36. Tilrettelegging ved studier og eksamen/vurdering.....	25
Kapittel 37. Fravær i forbindelse med eksamen/vurdering.....	26
Kapittel 38. Adgang til å framstille seg til vurdering i samme emne flere ganger..	27
Kapittel 39. Fusk – annullering av eksamen/vurdering - utestenging.....	27
Kapittel 40. Sensorer og sensorveiledning	27
Kapittel 41. Karakterregler	29
Kapittel 42. Gjennomføring og bekjentgjøring av sensur.....	30
Kapittel 43. Begrunnelse for karakter, klage på karakter eller formelle feil ved eksamen/vurdering.....	31
Del V. Gradsoppgaver.....	32
Kapittel 44. Gradsoppgaver og forskerlinjeoppgave	32
Del VI. Grader og vitnemål.....	37
Kapittel 45. Tildeling av grad på lavere- og høyere årstrinn	37
Kapittel 46. Vitnemål og karakterutskrift	39
Del VII. Ikrafttredden	40
Kapittel 47. Sluttbestemmelser.....	40

Del I. Overordnede bestemmelser

Kapittel 1. Forskriftens virkeområder

§ 1-1

Forskriften gjelder for opptak, studier, eksamener og grader ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), herunder også vurdering utenfor NMBU som NMBU er ansvarlig for.

Kapittel 2. Myndighetsbestemmelser

§ 2-1

I saker der beslutningsmyndighet er lagt til universitetet, treffes avgjørelser av rektor eller den rektor gir fullmakt til. I saker der beslutningsmyndighet er lagt til fakultetet, treffes avgjørelser av dekan eller den dekan gir fullmakt til. Det fremgår av forskriften hvilken fullmakt som er gitt.

Kapittel 3. Informasjonsspråk og rettigheter til studentenes arbeid

§ 3-1

NMBU forplikter seg til å gi informasjon om reglement, studier og emner på norsk og engelsk. Informasjonen skal være tilgjengelig på NMBUs nettsider. Ved tolkings spørsmål og tvil legges den norske teksten til grunn for vurderingen.

Del II. Opptak

Kapittel 4. Opptaksrammer

§ 4-1

Opptaksrammen for det enkelte studieprogram fastsettes av universitetsstyret.

Kapittel 5. Opptak til grunnutdanning

§ 5-1

Regler for opptak til all grunnutdanning fastsettes av departementet. Ved søknad gjennom samordna opptak (SO) gjelder de nasjonale frister fastsatt av departementet for søknad, ettersending av dokumentasjon og svarfrist ved tilbud om studieplass.

§ 5-2

Rektor kan fastsette nærmere retningslinjer for realkompetansevurdering innen de rammer departementet har fastsatt.

Kapittel 6. Opptak til høyere årstrinn

§ 6-1 *Opptak til 2-årige masterprogram og høyere årstrinn av 5-årige masterprogram*

(1) For opptak til 2-årig masterprogram og høyere årstrinn av 5-årig masterprogram kreves at søkeren har bachelorgrad, cand.mag. -grad eller har gjennomført tilsvarende studieløp av minst 180 studiepoengs omfang. NMBU-SU kan, etter nærmere regler, gjøre unntak fra denne bestemmelsen. Den dokumenterte søknaden skal inneholde årsaken(e) til manglende gjennomført opptaksgrunnlag.

(2) For erfaringsbaserte masterstudier av 90 eller 120 studiepoengs omfang kreves i tillegg minst to års yrkespraksis som er relevant for studieprogrammet.

(3) Det kan søkes på inntil tre studieprogram i prioritert rekkefølge. Søknader til engelskspråklige og norskspråklige masterprogram vurderes i samme opptak.

§ 6-2 Betinget opptak

Søkere som mangler maksimum 10 studiepoeng fra å oppnå en bachelorgrad, kan gis betinget opptak dersom søkeren kan dokumentere oppnådd bachelorgrad i løpet av ett år etter opptaket. Studenter som har blitt innvilget betinget opptak, men som ikke oppfyller betingelsene for opptaket innen angitte frister, mister studieretten.

§ 6-3 Fagkrav

Det fastsettes i studieplanen for det enkelte masterprogrammet hvilke fagkrav som gjelder for opptak. Fagkravet til 2-årige masterstudier må inneholde 80 studiepoeng fordypning. I tillegg kan det settes andre fagkrav, for eksempel matematikk, statistikk eller relevant praksis.

§ 6-4 Vekting og relevans

Ved opptak rangeres søkerne etter vekting og relevans fra tidligere utdanning. Dersom søkerens vitnemål ikke er i tråd med ECTS-skalaen, plikter søkeren selv å legge ved informasjon som gjør konvertering til ECTS-skalaen mulig. Alle karakterer på karakterutskrifter/vitnemål som er nødvendige for å fylle opptakskravet, regnes med i snittkarakteren. Ved blanding av bokstaver og tall omregnes bokstavkarakterene til sammenlignbare tallstørrelser før snittberegning. Ved gjennomsnitt av bare bokstavkarakterer benyttes følgende tallverdier: A=5, B=4, C=3, D=2 og E=1. Emner med karakteren «bestått» / «ikke bestått» omregnes ikke og inngår ikke i snittberegningen. Nedre karaktergrense for opptak til høyere årstrinn er C (tallverdi 2,50) ved opptak til høyere årstrinn og 2-årige masterstudier.

§ 6-5 Suppleringsopptak for veterinær- og dyrepleiestudiet

(1) Dersom det blir ledige studieplasser på veterinærstudiet på et senere års studietrinn kan det foretas suppleringsopptak. Retningslinjer for suppleringsopptak, søknadsfrist og antall ledige plasser fastsettes av fakultet og kunngjøres på NMBUs nettsider. Regelverket for opptak fastsettes av fakultetet. For høgskolekandidater i dyrepleie utdannet ved NMBU eller tidligere NVH kan det foretas suppleringsopptak for påbygging til en bachelor i dyrepleie.

(2) Lokal opptakskomité foretar en samlet vurdering av søkerens karakterer på veterinærstudiet og avgjør hvem som tildeles ledig studieplass. Søkeren må ha ervervet seg tilstrekkelige kunnskaper til å kunne tre inn i studiet på det aktuelle trinn. Er det flere søkere enn ledige studieplasser og søkerens kvalifikasjoner anses jevn gode, avgjøres opptaket ved loddrekning. Tilsvarende gjelder ved suppleringsopptak til dyrepleiestudiet.

§ 6-6 Krav til språkkunnskap

Det kreves dokumentert kunnskap i engelsk for opptak på alle masterprogram. For norskspråklige masterprogram er det i tillegg krav til dokumentert kunnskap i norsk.

§ 6-7 Engelskspråklige masterprogram

For opptak til engelskspråklige masterprogram må det dokumenteres tilstrekkelig kunnskap i engelsk. Dette kravet kan dekkes på én av følgende måter:

- engelsk fra VG1 i norsk videregående skole, (140 årstimer) med karakteren 4 eller bedre
- engelsk fordypning fra Vg2 eller Vg3 med bestått karakter
- test of English as a Foreign Language (TOEFL) med minst 580 poeng for Paper-based test (PBT) eller 92 poeng for Internet-based test (IBT)
- international English Language Testing Service (IELTS Academic) med minst 7,0 poeng
- eller annen godkjent dokumentasjon etter individuell vurdering.

§ 6-8 Krav til kunnskap i norsk

For søkere fra land utenfor Norden må det dokumenteres tilstrekkelig kunnskap i norsk. Dette kravet kan dekkes på én av følgende måter:

- norsk skriftlig og muntlig på Vg3-nivå (393 timer) i norsk videregående skole
- test i norsk - høyere nivå, skriftlig (Bergenstesten), med minimum karakteren "Bestått". Er testen avlagt før 2009, må søker ha minst 450 poeng
- eksamen fra trinn 3 i norsk for utenlandske studenter ved universitetene
- fullført og bestått studium i høyere utdanning på minst 60 studiepoeng i norsk språk og samfunnskunnskap for utenlandske studenter
- eller norskprøven for voksne innvandrere fra Kompetanse Norge/Vox med resultatet B2 på alle fire delprøver.

§ 6-9 Tidlig opptak for 2-årig master og høyere årstrinn av 5-årig master

Det gis mulighet for tidlig opptak til høyere grads studier. Alle som søker tidlig opptak må være studiekvalifisert innen søknadsfristen 15. april. Søkerne må dokumentere behov for tidlig opptak, og må ha en poengsum over medianen til fjorårets søkere, for å kunne få tidlig opptak.

§ 6-10 Intervju

Det gis muligheter for bruk av intervju av søkere til høyere grads studier, for å plukke ut de beste blant søkere med tilnærmet lik poengsum. Utgifter ved bruk av intervju dekkes av fakultetene.

§ 6-11 Opptakskomiteer – høyere årstrinn

(1) Det nedsettes en sentral opptakskomiteé og opptakskomiteer for 2-årig masterprogram og høyere årstrinn av 5-årig masterprogram.

(2) Studiedirektør oppnevner sentral opptakskomiteé. Den sentrale opptakskomiteen skal foreta vedtak om opptak i henhold til denne forskriften og rangere søkere som det ikke kan regnes poeng for. Opptakskomiteen skal bestå av én representant fra hvert av fakultetene ved NMBU, én representant fra NMBUs studieutvalg (NMBU-SU) og to studentrepresentanter. Medlemmene i komiteen oppnevnes slik at de samlet sett, og i størst mulig grad, representerer universitetets totale utdanningstilbud. Studieavdelingen (ved opptakskontoret) er saksbehandlende organ for den sentrale opptakskomiteen.

(3) Ved opptak til 2-årige masterprogram og høyere årstrinn skal fakultetet som har ansvaret for programmet nedsette en opptakskomiteé med minst fire medlemmer, hvorav to studenter. Komiteen skal vurdere om søkerne er faglig kvalifisert og foreta en

rangering. For programmer hvor ansvaret er delt mellom flere fakulteter, skal opptakskomiteen bestå av en representant fra hvert av de involverte fakultetene og minst to studenter.

Kapittel 7. Opptak til forskerutdanning (ph.d.) og forskerlinje veterinærstudiet

§ 7-1 Opptak forskerutdanning (ph.d)

Regler for opptak til forskerutdanning (ph.d.) fremkommer av forskrift for graden ph.d ved NMBU (ph.d. forskriften).

§ 7-2 Forskerlinje i veterinærmedisin

(1) Forskerlinjen er et toårig tilleggsstudium ved profesjonsstudiet i veterinærmedisin. Nærmere regler for opptak og gjennomføring av forskerlinja fastsettes av Veterinærhøgskolen.

(2) På **veterinærstudiets** forskerlinje kreves en oppgave på 90 studiepoeng i tillegg til en opplæringsdel på 30 studiepoeng. Forskriftens regler for veterinærstudenter gjelder også for forskerlinjestudenter.

Kapittel 8. Opptak til praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)

§ 8-1

(1) Søkere til PPU må, ved søknad om opptak, dokumentere kompetanse som kvalifiserer for undervisning og formidling innen realfag eller naturbruk, eller en kombinasjon av disse i tråd med studieplanen for studieprogrammet.

(2) Fakultetet fastsetter krav til kompetanse som kvalifiserer for undervisning i realfag og/eller naturbruk, jf. rammeplan for praktisk-pedagogisk utdanning.

(3) Frister for søknad, ettersending av dokumentasjon og svarfrist ved tilbud om studieplass, fastsettes av NMBU-SU. Fordeling av studieplasser i ulike søkergrupper og rangeringsordninger av søkere fastsettes av fakultetet som er ansvarlig for utdanningen.

(4) Ved opptak til PPU skal ansvarlig fakultet nedsette en opptakskomité med minst fire medlemmer, minst to av disse skal være studenter.

(5) Søkere til PPU må legge frem politiattest i forbindelse med opptak tilsvarende politiattesten som kreves for yrkesutøvelse, jf. UH-loven § 4-9.

(6) Det er et krav at søkere til PPU må kunne dokumentere tilstrekkelige norskspråklige kunnskaper. Dette kravet kan dekkes på én av følgende måter:

- norsk skriftlig og muntlig på Vg3-nivå (393 timer) i norsk videregående skole med gjennomsnittskarakter 3 eller bedre
- test i norsk - høyere nivå, skriftlig (Bergentesten), bestått, med minimum én delprøve «Godt bestått». Er testen avlagt før 2009, må søker ha minst 500 poeng
- eksamen fra trinn 3 i norsk for utenlandske studenter ved universitetene, med karakteren C eller bedre (3.0 eller bedre fra tidligere ordning)
- eller fullført og bestått studium i høyere utdanning på minst 60 studiepoeng i norsk språk og samfunnskunnskap for utenlandske studenter, med karakteren C eller bedre (3.0 eller bedre fra tidligere ordning).

Kapittel 9. Opptak til enkeltemner

§ 9-1

(1) Ved opptak til enkeltemner gjelder de generelle krav som ved opptak til studieprogram, dvs. krav om generell studiekompetanse og eventuelle spesielle opptakskrav.

(2) Vurderingen av generell studiekompetanse, eventuelle spesielle opptakskrav og tildeling av studierett gjøres av studieavdelingen (ved opptakskontoret). Vurdering av opptak til emne(r) med antallsbegrensning eller med 300- eller 400-kode avgjøres av emneansvarlig fakultet.

(3) Frister for søknad om opptak til enkeltemner er 1. juni for emner i høstsemesteret og 1. november for emner i vårsemesteret.

(4) Studenter som er tatt opp til enkeltemner får en begrenset studierett.

(5) Enkeltemne studenter kan ikke ta emner innen **Veterinær- og dyrepleierutdanningene**.

(6) NMBU-SU kan fastsette tilleggskrav etter tilråding fra emneansvarlig fakultet.

(7) Det er ikke tillatt å gjennomføre gradsoppgave(r) uten å være tatt opp til et studieprogram.

Kapittel 10. Opptak til etter- og videreutdanning

§ 10-1

Ved opptak til videreutdanning gjelder de generelle krav for opptak til grunnutdanning. Vurderingen av studiekompetanse og tildeling av studierett gjøres av Senter for etter- og videreutdanning (SEVU). Påmelding til etter- og videreutdanning sendes til SEVU.

§ 10-2

Frister for søknad, ettersending av dokumentasjon og svarfrist ved tilbud om studieplass fastsettes av SEVU.

§ 10-3

Det gjelder ingen særskilte opptakskrav for etterutdanningskurs som ikke gir studiepoeng uttelling.

Kapittel 11. Opptak til tilleggsutdanning i veterinær- og dyrepleierutdanningene

§ 11-1

For opptak og rangering av studenter til tilleggsutdanning av veterinærer og dyrepleiere med utdanning fra utlandet, som ikke får autorisasjon i Norge, gjelder egne retningslinjer.

For søkere, til 2-årig tilleggsutdannelse, med annet morsmål enn norsk må det dokumenteres tilstrekkelige norskkunnskaper. Dette må dokumenteres på én av følgende måter:

- eksamen i norsk eller norsk som andrespråk på Vg3-nivå (393 timer) fra norsk videregående skole med karakter 4 eller bedre i både skriftlig og muntlig

- test i norsk - høyere nivå (Bergenstest), skriftlig og muntlig, med minimum karakteren "Bestått, 2 delprøver godt bestått", eller 500-600 poeng
- trinn III (3) kurs i norsk for utenlandske studenter fra et norsk universitet med karakter B eller bedre i både skriftlig og muntlig
- eller 1-årig studium i norsk språk og samfunnskunnskap for utenlandske studenter (60 studiepoeng) fra et norsk universitet eller høgskole med karakter B eller bedre i både skriftlig og muntlig.

Norskprøven for voksne innvandrere fra Vox med resultatet B2 på alle fire delprøver, dekker ikke norskkravet ved søknad om opptak til tilleggsutdanning i veterinær- og dyrepleierstudiet.

Kapittel 12. Opptak av studenter fra samarbeidsprogram

§ 12-1

(1) Ved opptak av studenter fra samarbeidsprogram bestemmes opptakskravene gjennom avtaler mellom samarbeidende institusjoner og NMBU. Studenter som kommer fra andre institusjoner konkurrerer på lik linje med NMBUs egne studenter ved opptak. Også studenter som kommer gjennom samarbeidsprogram, for eksempel Norwegian Programme for Capacity Building in Higher Education and Research for Development (Norhed), konkurrerer på lik linje med NMBUs egne studenter ved opptak. Dette reguleres gjennom tildeling fra Senter for internasjonalisering av utdanning (SIU).

(2) Søknadsfrist for høstsemesteret er 1. mars for søkere utenfor Europa og 1. juni for Erasmusstudenter. Søknadsfrist for vårsemesteret for alle nevnte kategorier er 1. oktober.

(3) Studenter fra samarbeidsprogram har samme rettigheter som programstudenter til å følge undervisning og vurdering.

Kapittel 13. Privatister

§ 13 -1

Privatisters rettigheter ved NMBU er begrenset til deltakelse i offentlige forelesninger og adgang til å gå opp til eksamen i samsvar med UH-loven og Forskrift om adgang til å gå opp til eksamen m.v. som privatist ved NMBU.

Kapittel 14. Utsettelse av studiestart (reservert studie plass)

§ 14-1

(1) Søkere som er tatt opp som studenter ved NMBU kan få ett års utsettelse av studiestart ved sykdom, svangerskap/barsel, verneplikt eller spesielle velferdsgrunner.

(2) Behovet for utsatt studiestart må dokumenteres. Arbeid, utdanning eller ferie gir ikke grunnlag for reservert studie plass. Søknad med dokumentasjon skal sendes innen 3 uker fra tilbudet om studie plass ble mottatt. Søknad om utsatt studiestart sendes til og avgjøres av studieavdelingen. Studenter på ph.d nivå sender søknad om utsatt studiestart til sitt fakultet.

Kapittel 15. Klage på vedtak om opptak

§ 15-1

(1) Søkere har klagerett på vedtak om opptak til studier i henhold til forvaltningslovens kapittel VI. Klagefristen er tre uker jf. forvaltningsloven § 29.

(2) Klage over enkeltvedtak om opptak i nasjonal opptaksmodell (NOM) for grunnutdanninger ved universiteter og høyskoler, behandles av Nasjonal klagenemnd for opptak via SO.

(3) Klage på enkeltvedtak om opptak på grunnlag av lokalt opptak behandles av NMBUs klagenemnd.

Kapittel 16. Falske vitnemål og dokumenter

§ 16-1

(1) Bruk av falske vitnemål eller andre falske dokumenter er forbudt. Tilsvarende gjelder for dokumenter utstedt fra falske institusjoner.

(2) Et vitnemål eller dokument er falskt dersom vitnemålet eller dokumentet inneholder skriftlig eller digital informasjon som ikke er sannferdig i forhold til det opprinnelige dokumentet.

(3) Med dokumenter utstedt fra falske utdanningsinstitusjoner menes dokumenter som er utstedt fra ikke-eksisterende utdanningsinstitusjoner, fra utdanningsinstitusjoner som gir uriktig uttrykk for å ha en akkreditering etter UH-lovens § 3-1 eller etter tilsvarende utenlandsk regelverk.

(4) Bruk av falske vitnemål, andre typer falske dokumenter og dokumenter utstedt fra falske institusjoner vil bli politianmeldt.

Del III. Studier

Kapittel 17. Studieretten

§ 17-1 Studierett

(1) Den som har akseptert tilbud om studieplass, får studierett ved NMBU. Studierett tilknyttet et studieprogram gir rett til undervisning, vurderingsordninger og andre nødvendige ressurser universitetet tilbyr for det aktuelle studieprogrammet.

(2) Studenter med studierett ved NMBU tildeles e-postadresse. Informasjon fra NMBU via e-post sendes til studenten(e) på denne adressen.

§ 17-2 Registreringsplikt

Studenter med studierett ved NMBU plikter å semesterregistrere seg hvert semester innen angitte frister jf. akademisk kalender for campus Ås. For studenter med utdanningsplan, skal opplysningene i utdanningsplanen bekreftes for aktuelt semester.

§ 17-3 Krav til egen datamaskin

Det kan i den enkelte studieprogrambeskrivelsen stilles krav til at studenter med studierett ved NMBU har sin egen bærbare datamaskin i forbindelse med læringsaktiviteter eller vurderingsformer.

§ 17-4 Varighet og inndragning av studieretten

(1) Studenter tatt opp til studieprogram ved NMBU gis studierett til det programmet.

Studenter som er tatt opp til veterinærstudiet gis en studierett på inntil åtte år.
Studenter som er tatt opp til dyrepleierstudiet gis en studierett på inntil fire år.
Permisjoner etter kapittel 26 blir ikke regnet som del av registrert studietid.

(2) Den som har fått studieretten inndratt, kan søke om nytt opptak. Nytt opptak gir ikke fornyet adgang til å fremstille seg til vurdering i et emne som ikke er bestått etter fire forsøk jf. kapittel 38.

(3) Studieretten til det studieprogram studenten er tatt opp til, kan bli inndratt når studenten:

- oppfyller kravene for tildeling av vitnemål for fullført grad jf. kapittel 45 i denne forskriften eller ph.d forskriften.
- får opptak til et annet studium på samme nivå ved NMBU jf. kapittel 28.
- selv skriftlig bekrefter at han/hun trekker seg fra studieprogrammet før det er fullført.
- som har fått innvilget betinget opptak ikke oppfyller betingelsene for opptaket innen fastsatt frist jf. § 6-2.

(4) Særskilte krav for studenter på bachelor, 2-årig og 5 årig master. Studieretten til det studieprogram studenten er tatt opp til, kan bli inndratt når studenten:

- ikke har betalt semesteravgift og/eller ikke har bekreftet sin utdanningsplan innen gjeldende frister jf. kapittel 22 og 32
- ikke består eksamen/vurdering for tredje gang i et obligatorisk emne (ev. fjerde gangs prøve etter innvilget søknad) jf. kapittel 38
- ikke leverer masteroppgaven innen fristens utløp og det ikke foreligger en skriftlig søknad og bekreftelse på innvilget utsettelse jf. § 44-8
- oppnår stryk (F) på en omarbeidet masteroppgave jf. § 44-14 tredje ledd
- ikke møter til muntlig diskusjon av masteroppgaven, og det ikke foreligger en skriftlig bekreftelse på innvilget utsettelse jf. § 44-11 andre ledd
- er mer enn 60 studiepoeng etter normert studieprogresjon (i studier med særskilte krav til studieprogresjon gjelder regler beskrevet i studieplanen)
- i løpet av ett år ikke har vist aktivitet i form av avlagte studiepoeng eller delstudier i utlandet (i studier med særskilte krav til studiepoengproduksjon gjelder regler beskrevet i studieplanen)
- på **dyrepleier- og veterinærstudiet** er kravet til studiepoengprogresjon for å gå videre i studiet angitt i studieplanen.

§ 17-5 *Krav til studieprogresjon for veterinær- og dyrepleierutdanningene*

For veterinær- og dyrepleierutdanningene gjelder spesielle krav til studiepoengprogresjon for hvert enkelt studieår. Disse kravene framgår av studieplanen. Følgende tilleggsbestemmelser gjelder:

- En student som uten innvilget permisjon avbryter studiet for lengre tid enn tre måneder, mister studieretten.
- Ved fravær fra obligatorisk undervisning som overstiger det som kan godkjennes for emnet, må forsømt undervisning tas igjen. Bestemmelser om hva som overstiger kravet til godkjenning innen hvert enkelt emne, skal framgå av studieplanen/ emnebeskrivelsen.
- Dersom en student unnlater å gjennomføre pålagt erstatningsundervisning, eller dersom en student har vært så mye borte fra obligatorisk undervisning at

forsømt undervisning ikke kan gjennomføres på samme årskull, kan fakultetet bestemme at vedkommende skal flyttes ned til et lavere årskull.

Kapittel 18. Studieåret og studentarbeidstimer

§ 18-1 Studieårets inndeling

(1) Høstsemesteret begynner medio august og avsluttes ultimo desember. Vårsemesteret begynner primo januar og avsluttes ultimo juni. I denne perioden skal undervisning og eksamen normalt være gjennomført.

(2) For **veterinær- og dyrepleierstudiene** gjelder følgende bestemmelser:

a) Høstsemesteret starter første mandag etter 14. august (14. august medregnet når dette er en mandag). Vårsemesteret starter første mandag etter 4. januar (4. januar medregnet når dette er en mandag).

b) Undervisning i klinikken kan foregå hele kalenderåret, men den enkelte student skal allikevel ikke ha mer enn 40 studieuker totalt.

c) Obligatorisk praksis og ny og utsatt eksamen (kontinuasjoneksamen) for **veterinær- og dyrepleierstudentene** kan legges utenfor ordinært studieår.

(3) For **øvrige studier** gjelder:

Semesterinndeling:

Høstsemester	
Semesterstart	ca. uke 33, mandag
Augustblokk	ca. uke 33, 34, 35
Blokkeksamen	ca. mandag og tirsdag i uke 36
Høstparallell	ca. f.o.m. onsdag i uke 36 t.o.m. fredag i uke 49
Eksamensperiode	ca. uke 50 - 51
Semesterslutt	ca. uke 51
Vårsemester	
Ny prøve/utsatt eksamen	ca. uke 1
Semesterstart	ca. uke 2, mandag
Januarblokk	ca. uke 2, 3, 4
Blokkeksamen	mandag og tirsdag i uke 5
Vårparallell	ca. f.o.m. onsdag i uke 5 t.o.m. fredag i uke 19
Eksamensperiode	ca. uke 20-21
Ny prøve/utsatt eksamen	ca. uke 22
Juniblokk	ca. uke 23, 24, 25, 26
Blokkeksamen	ca. fredag i uke 24, 25, 26
Semesterslutt	ca. fredag uke 26

a) Dersom helligdag(er) inntreffer i eksamensperioden utvides eksamensperioden med tilsvarende antall dager (undervisningsperiodene utvides derimot ikke).

b) Det gis ikke undervisning fra og med mandag etter palmesøndag til og med 2. påskedag.

(4) Ved **campus Ås** er onsdager fra kl. 12-14 i parallellperiodene avsatt til demokratitimer. I særskilte tilfeller vil studiedirektør etter anbefaling av emneansvarlig fakultet kunne innvilge unntak for feltkurs, utferder, laboratorieøvelser eller seminarer.

§ 18-2 Studentarbeidstimer pr. studiepoeng

Forventet studiearbeidsmengde er i snitt 60 studiepoeng pr. år. Omregnet til studentarbeidstimer vil 60 studiepoeng i året normalt måtte kreve om lag 30 studentarbeidstimer pr. studiepoeng og om lag 1800 studentarbeidstimer pr. år.

Kapittel 19. Godkjenning, oppretting og nedlegging av studieprogram

§ 19-1

(1) Nye studieprogram ved NMBU må godkjennes i henhold til NMBUs kvalitetssikringsrutiner for godkjenning av nye studieprogram. Godkjenning tilrås av fakultetsstyret, NMBU-SU og rektors ledergruppe.

(2) Universitetsstyret selv vedtar oppretting og nedlegging av studieprogram etter forslag fra ansvarlig fakultet.

(3) Alle studieprogram ved NMBU skal til enhver tid være i tråd med nasjonale lover og forskrifter samt NMBUs forskrifter.

(4) Det skal være godkjente programbeskrivelser og studieplaner for alle studieprogram som blir tilbudt ved NMBU. Studieplaner og studieprogrambeskrivelser skal revideres årlig. Programbeskrivelsene skal være i tråd med NMBUs rutiner.

(5) Det skal framgå av programbeskrivelsen for det enkelte studieprogram, om inntil 10 studiepoeng med emner på 100-nivå kan inngå som en del av den 2-årige mastergraden. I slike tilfeller skal emnekode og emnenavn oppgis i programbeskrivelsen.

Kapittel 20. Godkjenning, oppretting og nedlegging av emner

§ 20-1

Fakultetet oppretter og nedlegger emner. Fakultetsstyret har ansvaret for godkjenning av opplegg for kvalitetssikring og kvalitetsutvikling.

§ 20-2

(1) Det skal være godkjente emnebeskrivelser for alle emner som tilbys ved NMBU. Emnebeskrivelser skal revideres årlig. Nettversjonen av emnebeskrivelsene vil alltid være den gjeldende.

(2) Alle emner skal være godkjent i tråd med NMBUs kvalitetssikringsrutiner for godkjenning av emner og beskrevet i tråd med retningslinjer utarbeidet av NMBU-SU.

(3) Hvert emne skal ha et unikt og beskrivende navn på norsk (bokmål og nynorsk) og engelsk.

(4) Emneansvarlig skal være tilsatt på NMBU og normalt inneha vitenskapelig kompetanse på minimum amanuensisnivå.

(5) Alle emner skal være utførlig beskrevet og gi informasjon om læringsutbytte i form av generell kompetanse, kunnskaper og ferdigheter. I tillegg skal studiepoeng, forutsatte kunnskaper, obligatoriske aktiviteter, forventet arbeidsmengde for studentene på ulike aktiviteter og undervisnings- og vurderingsformer være beskrevet. Med alle emner menes også alle typer gradsoppgaver samt fordypningsoppgaver i veterinær- og dyrepleieutdanningen.

(6) Hjelpemidler (hjelpemiddelkode) som tillates ved prøve/eksamen skal fremgå av emnebeskrivelsen og være i samsvar med reglene i kapittel 35 i denne forskrift.

(7) Ekskursjoner kan settes opp som et selvstendig studiepoenggivende emne i tråd med ovennevnte beskrivelser.

(8) Alle emner skal være på minimum 5 studiepoeng. Unntak gjelder emner på **veterinær- og dyrepleierstudiene**.

(9) Emnene skal ha emnekoder etter følgende modell:

- en kombinasjon av 3 eller 4 bokstaver og 3 tall
- første siffer viser nivå på emnet, bokstavene bestemmes av fakultetene, og bør være logiske i forhold til faglig innhold.

(10) Undervisningen i et emne kan avlyses, hvis færre studenter er oppmeldt til et emne enn det som er oppgitt som krav i emnebeskrivelsen.

Kapittel 21. Spesialpensum

§ 21-1

(1) Et spesialpensum er en teoretisk og/eller praktisk arbeidsoppgave som ikke er spesifisert som et eget emne eller som en del av et emne i studiehåndboka (nettversjon).

(2) Spesialpensum kan tas i tilknytning til mastergradsoppgaven, jf. § 44-13, for å kunne gi en faglig tilleggskompetanse for arbeidet med oppgaven. Dette kan utgjøre en større fordypning i et tema eller gi en større bredde i faget enn NMBUs emner kan gi. Hvis spesialpensumet inngår i referanselitteraturen til bachelor- eller masteroppgaven, må arbeidet med dette pensumet innebære en vesentlig utvidelse i forhold til hva som bør forventes av arbeid med referanselitteraturen.

a) Hovedveileder eller tilleggsveileder for gradsoppgaven vil normalt være veileder for studenten i spesialpensumet.

(3) Et spesialpensum må ligge klart innenfor fakultetets kompetanseområde og undervisningskapasitet. To eller flere fakulteter kan samarbeide om et spesialpensum, og det er veilederen(e) for spesialpensumet som har ansvaret for å kontrollere at studenten(e) har en tilfredsstillende faglig bakgrunn.

- Spesialpensum kan utføres av en enkelt student eller av en gruppe studenter.
- I hver grad kan det maksimalt inngå to spesialpensumer.
- I en bachelorgrad kan det maksimalt inngå 10 studiepoeng spesialpensum.
- I en 2-årig mastergrad kan det maksimalt inngå 20 studiepoeng spesialpensum.
- I en 5-årig mastergrad kan det maksimalt inngå 30 studiepoeng spesialpensum.
- Unntak gjelder for spesialpensum på ph.d. nivå og for studenter fra samarbeidsprogram.
- Enkeltemnestudenter kan ikke ta spesialpensum.

(4) Før oppstart skal det utformes en skriftlig avtale mellom studenten(e) og veilederen(e). Avtalen skal blant annet inneholde læringsmål, læringsutbytte, nivå,

vurderingsordning, omfang, og ansvarsforhold i forhold til veiledningen. Avtalen skal godkjennes av fakultetet.

(5) Det er fakultetets ansvar å påse at arbeidsmengden avpasses etter det antall studiepoeng avtalen forutsetter. Antall studiepoeng kan ikke endres underveis. Når flere studenter skriver en oppgave sammen, skal arbeidsomfanget av oppgaven økes tilsvarende.

(6) Studenter kan ta spesialpensum på både 200-, 300- og 400-nivå. Spesialpensum i tilknytning til masteroppgaven skal være på masternivå. Et spesialpensum må være på minimum 5 studiepoeng. Unntak gjelder for spesialpensum på ph.d. nivå.

(7) Med unntak av et spesialpensum som er tilknyttet en gradsoppgave eller på ph.d. nivå, skal spesialpensumet være avsluttet innen siste undervisningsdag i undervisningsperioden. Med avsluttet menes at alt arbeid og alle aktiviteter skal være ferdige, at eventuell avsluttende oppgave/rapport skal være innlevert, og en eventuell eksamen gjennomført.

(8) Spesialpensum som er tilknyttet en masteroppgave evalueres med bokstavkarakter. Spesialpensum som er tilknyttet et doktorgradsstudium (ph.d.) evalueres med «bestått» /»ikke bestått». Øvrige spesialpensum evalueres med bokstavkarakter eller «bestått» /»ikke bestått».

(9) Spesialpensum føres på vitnemålet med angivelse av tittel på pensumet og studiepoeng. Tittelen på spesialpensumet skal foreligge på bokmål eller nynorsk og på engelsk.

Kapittel 22. Utdanningsplaner, erklæringer og særbestemmelser

§ 22-1 Utdanningsplaner

(1) En student med opptak ved NMBU må bekrefte utdanningsplanen sin for det aktuelle semesteret og semesterregistrere seg innen følgende frister:

- 15. september i høstsemesteret
- 1. februar i vårsemesteret.

(2) Det er studentens ansvar i samarbeid med fakultetet å sette opp, endre og få godkjent utdanningsplanen.

§ 22-2 Taushetsplikt og erklæring ved anvendelse av forsøksdyr

(1) Den enkelte student må underskrive en taushetsplikterklæring som gjelder for taushetsbelagte forhold studenten er blitt kjent med den tiden vedkommende studerer ved NMBU jf. UH-loven § 4-6.

(2) Den enkelte student må underskrive en erklæring vedrørende deltakelse i undervisning der anvendelse av forsøksdyr forekommer.

§ 22-3 Særlige bestemmelser

Særlig bestemmelser om regler og spesialinstrukser som måtte gjelde ved de enkelte fakulteter, avdelinger, lokaler og utearealer, kan nedfelles i egne retningslinjer.

Kapittel 23. Delstudium ved annet lærested

§ 23-1

(1) NMBU skal legge forholdene til rette for delstudier i utlandet gjennom å gi generell veiledning om samarbeidsavtaler, finansieringsmuligheter og forsikringsordninger.

(2) I det ordinære studiet ved NMBU oppfordres studenten til å ta et delstudium ved et annet lærested i inn- og/eller utland. Delstudium vil si ett eller flere emner som inngår i utdanningsplanen, herunder også praksis, spesialpensum og gradsoppgaver som sensureres ved NMBU. Studieoppholdet må være forhåndsgodkjent før utreise.

(3) Fakultetet avgjør hvor stor del av et delstudium, avlagt ved annet lærested, som kan inngå i studentenes utdanningsplan og grad ved NMBU. Etter tilbakekomst til NMBU skal studenten søke om en endelig godkjenning av emner tatt under studieoppholdet.

Kapittel 24. Fellesgrader

§ 24-1

(1) NMBU kan inngå samarbeid med en eller flere norske eller utenlandske institusjoner om samarbeid i form av fellesgrader.

(2) Med fellesgrader menes et samarbeid mellom flere institusjoner, der alle i fellesskap har ansvar for opptak, veiledning, gradstildeling og annet som er beskrevet i institusjonenes forskrifter. Samarbeidet organiseres normalt i et konsortium og reguleres i avtale mellom konsortiedeltakerne. For fullført fellesgrad utstedes felles vitnemål i form av: et vitnemålsdokument utstedt av alle konsortiemedlemmene, et vitnemål fra hver av konsortiedeltakerne, eller som en kombinasjon av disse.

(3) Fellesgrader skal normalt bare inngås dersom det fra før er et etablert, stabilt faglig samarbeid mellom institusjonen og minst en av de andre konsortiedeltakerne. Rektor vedtar nærmere retningslinjer for fellesgradssamarbeid, herunder mal for samarbeidsavtaler.

(4) Avtaler om fellesgrad må som et minimum regulere opptak, finansiering, opplæringsdel, veiledning, opphold ved institusjonene, rapporteringsplikt, avhandlingens språk, avhandlingens form, bedømmelse, gradstildeling, vitnemål og rettigheter til resultater. Avtalen undertegnes av rektor.

Kapittel 25. Godkjenning av utdanning tatt ved annen institusjon

§ 25-1

(1) En grad, emne eller emnegruppe fra en annen institusjon som, etter vurdering, kan erstatte tilsvarende emne eller emnegruppe ved NMBU, skal godskrives studenten med samme antall studiepoeng, med de begrensninger som er nedfelt i denne forskrifts kapittel 45. NMBU skal påse at det ikke gis dobbel uttelling for samme faginnhold.

(2) Hvis et emne inngår i opptaksgrunnlaget til et studieprogram, kan det samme emnet ikke inngå som en del av graden man tas opp til.

(3) Ved godskriving av utdanning som tidligere har inngått i beregningsgrunnlaget for en grad eller som del av en grad eller yrkesutdanning, må en student i tillegg ha avlagt minst

60 nye studiepoeng før det kan utstedes et nytt vitnemål eller tildeles en ny grad. Unntak gjelder for påbygging til bachelor for høyskolekandidater jf. kapittel 6.

Kapittel 26. Studiepermisjoner og tilrettelegging av studiesituasjonen

§ 26-1 Studiepermisjon

(1) Studenter som er tatt opp til et studieprogram ved NMBU kan søke permisjon fra studiene for en periode på inntil to år. Ved dokumentert sykdom gjelder ikke regelen om avgrensningen av permisjonsperioden til to år.

(2) Fødsel og omsorg for barn gir rett til permisjon, jf. UH-loven § 4-5. Permisjon kan også gis på grunn av andre omsorgsoppgaver, sykdom, verneplikt, krevende verv i studentorganisasjoner og andre spesielle forhold.

(3) På 1- og 2-årige studier, bachelor- og masterprogram kan permisjon innvilges forutsatt at studenten har oppnådd minst 15 studiepoeng innenfor sitt studieprogram. Bestemmelsen kommer ikke til anvendelse ved dokumentert sykdom.

(4) For studenter på **veterinær- og dyrepleierutdanningene** gjelder ikke kravet til minst 15 studiepoeng for å søke permisjon. Studenter som innvilges permisjon ut over tre måneder på **veterinærutdanningen** flyttes ned et kull. Permisjonstiden kommer i tillegg til retten som studenten har til utvidet studietid.

(5) I de tilfeller der en student tar permisjon etter å ha inngått kontrakt om bachelor- eller mastergradsoppgave, må gradsoppgaveavtalen revideres både i forkant av permisjonsperioden og ved permisjonsperiodens slutt.

(6) Søknad om permisjon sendes via elektronisk skjema til arkivet. Permisjonen innvilges av fakultetet som har ansvar for studieprogrammet studenten er registrert ved.

§ 26-2 Forutsetninger for å avlegge eksamen ved innvilget permisjon

(1) En student som har fått innvilget studiepermisjon har krav på å avlegge eksamen på NMBU under permisjonstiden gitt at følgende forutsetninger er oppfylt:

- andre NMBU-studenter er oppmeldt i emnet/emnene
- studenten må være meldt opp i emnet/emnene og ha betalt semesteravgift innen angitte tidsfrister.

(2) Studenter som har permisjonen fra NMBU har ikke rett til å følge undervisningen og har heller ikke krav på en studentarbeidsplass ved NMBU. Egne regler gjelder for ph.d studenter.

§ 26-3 Tilrettelegging av studiesituasjonen

Studenter kan, ved dokumentert sykdom, søke om å ta studiene over en lengre periode enn ved normert studietid. Tilretteleggingen avgjøres av fakultetet og må være praktisk mulig og faglig forsvarlig. Slik tilrettelegging kommer i tillegg til maksimal innvilget studierett jf. § 17-4.

Kapittel 27. Reduksjon av studiepoeng

§ 27-1

Studenter som avlegger eksamen i emner ved NMBU som faglig overlapper hverandre helt eller delvis, får redusert sin samlede studiepoengsum for de aktuelle emnene. Omfanget av reduksjonen vedtas av emneansvarlig fakultet og skal framgå av emnebeskrivelsen.

Kapittel 28. Overgang til annet studieprogram

§ 28-1

(1) Studenter kan søke overgang til annet studieprogram.

(2) Unntak gjelder for **veterinær- og dyrepleierstudiene**.

(3) Søknad om overgang til annet studieprogram skal sendes til det fakultetet som administrerer dette programmet. Søknadsfrist for studenter på bachelor- og masternivå:

- 1. november med virkning fra og med 1. januar
- 1. juni med virkning fra og med 1. august.

(4) Hovedkriterier for overgang:

- Ved overgang fra et studieprogram til et annet må det være plass på aktuelt studieprogram det søkes overgang til.
- Studieprogrammets krav ved opptak må være oppfylt.
- Studenter som søker overgang i løpet av det første halvåret de studerer ved NMBU, rangeres etter konkurransepoengsum ved opptak. Studenter som søker overgang senere i studiet, rangeres av fakultetet.

(5) Ved overgang til annet studieprogram forutsettes det at studenten tar alle obligatoriske emner på det studieprogrammet studenten får overgang til. Studenter som trenger individuell tilpassing, må utarbeide en revidert utdanningsplan som må godkjennes av fakultetet.

Kapittel 29. Skikkethetsvurdering

§ 29-1

(1) Universitetsstyret selv oppnevner skikkethetsnemnd for de utdanninger som omfattes av ordningen. Rektor oppnevner felles skikkethetsansvarlig. *Forskrift om skikkethetsvurdering i høyere utdanning* 30.06.2006 nr. 859 legges til grunn ved behandling av saker ved tvil om en students skikkethet.

(2) Universitetet plikter å informere studenten om dennes rettigheter i saker ved tvil om studentens skikkethet.

Kapittel 30. Reaksjon på klanderverdig opptreden og straffbare forhold

§ 30-1

En student som opptrer i strid med UH-loven § 4-8 eller § 4-9 kan møtes med reaksjon i samsvar med lovbestemmelsene. NMBUs klagenemnd har avgjørelsesmyndighet i slike saker.

Del IV. Vurdering, sensur og klage på sensur

Kapittel 31. Vurderingsordning og obligatoriske aktiviteter.

§ 31-1

I tråd med NMBUs kvalitetssikringssystem skal alle emner, jf. § 20 femte ledd, ha en beskrivelse av de kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse en student skal ha tilegnet seg ved å gjennomføre emnet. I hvert emne skal studentene ha vurdering som måler kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse slik det framgår av emnets læringsutbyttebeskrivelser.

§ 31-2 *Vurderingsform, egenerklæring, omfang og vektning*

(1) Vurderingsformen kan være avsluttende eksamen, langsgående vurdering eller en kombinasjon av disse, og skal fremgå av studieplanen og i emnebeskrivelsen for det enkelte emne. Fakultet godkjenner gjeldende vurderingsordning for det enkelte emnet etter forslag fra emneansvarlig.

(2) I emner med skriftlig arbeid kan emneansvarlig kreve at det leveres inn et egenerklærings skjema om plagiering.

(3) Det skal av emnebeskrivelsen fremgå omfanget og vektningen av ulike eksamener eller delprøver som danner grunnlaget for sluttvurdering med endelig karakter.

(4) Eksamen skal normalt skje i form av individuell prøving.

§ 31-3 *Avsluttende vurdering*

(1) Avsluttende vurdering kan være:

- skriftlig eksamen
- muntlig eksamen (omfatter også praktisk eksamen)
- praktisk/klinisk eksamensgradsoppgave (inkludert ev. muntlig diskusjon).

(2) Emneansvarlig har hovedansvaret for å utforme oppgaver til avsluttende eksamen. Avsluttende eksamen arrangeres og vurderes etter at undervisningen i emnet er over. Studieavdelingen har ansvaret for å organisere avsluttende skriftlige eksamener i eksamensperioden jf. akademisk kalender for campus Ås.

§ 31-4 *Muntlig eksamen som vurderingsordning*

Dersom vurderingsordningen inneholder en muntlig eksamen skal denne være offentlig, med mindre hensynet til gjennomføringen av eksamenen tilsier noe annet. Når tungtveiende grunner taler for kan dekan, etter ønske fra vedkommende eksamenskandidat, gjøre unntak fra regelen om offentlig eksamen.

§ 31-5 *Langsgående vurdering*

(1) Langsgående vurdering er en vurdering av arbeidet som er utført av studenten.

Langsgående vurdering kan omfatte en eller flere deler:

- skriftlig/muntlig eksamen i undervisningsperioden
- skriftlig/muntlig eksamen i eksamensperioden
- hjemmeeksamen*
- praktisk prøve
- prosjekt-/semesteroppgave*
- obligatorisk innleveringsoppgave*
- laboratorieøvelse*
- muntlige presentasjoner*
- objektsamling*

- ekskursjonsdeltakelse og ev. rapport*
- praksis og ev. rapport*.

* Arbeidet må leveres, og en eventuell framlegging, må finne sted innen siste undervisningsdag i undervisningsperioden.

(2) Emneansvarlig fakultet har ansvaret for å organisere den langsgående vurderingen.

(3) Ved godkjenning av emner med langsgående vurdering skal emneansvarlig fakultet fastsette hvordan delprøven(e)/delaktiviteten(e) skal evalueres og hvor mye de skal vektlegges i den endelige slutt karakteren for emnet. Dette skal framgå av emnebeskrivelsen. Dersom ikke annet er spesifisert i emnebeskrivelsen, må alle delprøver i en langsgående vurdering være bestått for at det kan gis stå karakter i emnet.

(4) Vurderingsmåten, og eventuell tid og måte for bekjentgjøring av delprøvene/delaktivitetene, skal framgå av emnebeskrivelsen for det enkelte emnet. Delvurderingen(e) skal meddeles studentene av emneansvarlig fakultet. Kvantitative tilbakemeldinger på delprøver/delaktiviteter som får uttelling på bokstav karakter skal gis underveis i emnet.

(5) Ved vurdering av delprøver/delaktiviteter i en langsgående vurdering skal anonymitet knyttes til skriftlige delprøver og studentnummer eller kandidatnummer brukes. Semesteroppgaver, hjemmeksamen, muntlige prøver, flervalgsprøver, laboratoriejournaler og lignende er unntatt fra denne regelen.

§ 31-6 Obligatoriske aktiviteter

(1) Obligatoriske aktiviteter er arbeider som skal godkjennes og som er utført av studenten i løpet av undervisningsperioden for et emne.

(2) Obligatoriske aktiviteter kan omfatte en eller flere deler, og kan eksempelvis være ekskursjonsdeltakelse og ev. rapporter, laboratorieøvelser, objektsamlinger, frammøte, innleveringsoppgaver, praksis og ev. praksisrapporter, prosjektoppgaver og skriftlige eller muntlige prøver arrangert lokalt.

(3) Obligatorisk praksis må registreres som et eget emne i utdanningsplanen. Hovedregelen er at NMBU har ansvaret for å finne relevant praksisplass hvis praksisen er obligatorisk. Unntak kan gjelde enkelte typer praksis på **veterinær- og dyrepleierutdanningene**. I alle studier/emner med praksis skal studieplanen ha kriterier for gjennomføring og vurdering av praksis.

(4) Alle ekskursjoner av flere dagers varighet skal normalt legges til blokkperiodene. Studenter som har obligatoriske utferder skal få dekket merkostnader til transport og overnatting av emneansvarlig fakultet.

(5) Obligatoriske aktiviteter er normalt gyldig til og med neste gang emnet tilbys. Emneansvarlig avgjør om de obligatoriske aktivitetene må gjentas ved fornyet prøve. For **veterinær- og dyrepleierstudiene** er det angitt i studieplanen om obligatoriske aktiviteter må gjentas ved fornyet prøve.

(6) Ved sykdom eller andre sterke velferdsgrunner kan fakultetet avgjøre at det skal gjennomføres alternative obligatoriske aktiviteter dersom dette er praktisk mulig og faglig forsvarlig.

Kapittel 32. Rett til å avlegge vurdering

§ 32-1 Semesteravgift og registrering

Alle som har betalt semesteravgift og er semesterregistrert ved NMBU, oppfyller eventuelle krav til obligatorisk undervisning og er vurderingsmeldt (oppmeldt til eksamen) i et emne innen fastsatte tidsfrister, har rett til vurdering ved NMBU.

§ 32-2 Krav til godkjent obligatorisk aktivitet

(1) Før en student kan ta en gitt eksamen kan det stilles krav om at obligatoriske aktiviteter skal være godkjente. Krav om godkjente obligatoriske aktiviteter skal fremgå av emnebeskrivelsen.

(2) En student som ikke har fått godkjent obligatoriske aktiviteter, inkludert obligatorisk undervisning eller har større fravær enn det som kan godkjennes, kan likevel få gjennomføre eksamen. For at karakter og studiepoeng i emnet skal frigis må godkjenningen av all pålagt obligatorisk aktivitet finne sted neste gang emnet tilbys.

(3) Fakultetet kan i visse tilfeller gi fritak fra obligatoriske aktiviteter på grunnlag av dokumentert: utdanning fra annen institusjon, tidligere gjennomført eksamen/ prøve eller realkompetanse.

§ 32-3 Emner som opphører eller legges om

(1) Dersom et emne opphører eller legges om, har en student rett til å ta eksamen i samme versjon av emnet. Slik eksamen avholdes normalt ved første tidspunkt for ny eksamen (konte) i den påfølgende høst-/vårparallellell, og ikke senere enn ett år etter siste ordinære eksamen i emnet.

(2) Dersom en student har godkjent sykefravær når slik eksamen blir arrangert, og vedkommende ikke har bestått den aktuelle eksamenen, kan det etter søknad arrangeres en ny eksamen etter gammel ordning. Studiedirektøren avgjør slike søknader.

Kapittel 33. Oppmelding og avmelding til vurdering

§ 33-1

NMBU-SU fastsetter frister for oppmelding og avmelding.

§ 33-2 Opp- og avmelding *campus Ås*

(1) Studenten har selv ansvar for å kontrollere at han/hun er vurderingsmeldt, korrigere eventuelle feil og til å holde seg orientert om tid og sted for eksamen. Studenten vurderingsmelder seg (til eksamen) via StudentWeb innen fastsatte frister, jf. akademisk kalender for campus Ås. Studenter som ikke vurderingsmelder seg innen fristen får ikke gå opp til eksamen.

(2) Studentene melder seg av eksamen via StudentWeb innen fastsatte frister, jf. akademisk kalender for campus Ås.

(3) Studenter som ikke har meldt seg av eksamen innen avmeldingsfristen eller ikke avlegger eksamen, vil få tellende forsøk i aktuelt emne. Unntak gjelder ved sykdom dokumentert av medisinsk sakkyndig eller der andre særskilte grunner foreligger jf. kapittel 37.

(4) For oppmelding til spesialpensum jf. kapittel 21 skal studenten kontakte Studentenes informasjonstorg (SiT). Det gjelder samme oppmeldingsfrister som for oppmelding til andre emner.

(5) Det er ingen avmeldingsfrist for gradsoppgave. Ønsker en student å trekke oppmeldingen av gradsoppgaven, må dette skje senest samme dag som oppmeldingsfristen for hans/hennes gradsoppgave.

(6) Studenter som har rett til å gå opp til ny eksamen i et emne med "gammel" emnekode, har ikke automatisk rett til å gå opp til ny eksamen i "samme" emne med ny emnekode. I slike tilfeller er det studentens ansvar å avklare dette med emneansvarlig før oppmeldingsfristen.

§ 33-3 Oppmelding til ny eksamen (konte)

(1) Studenter som har gyldig forfall etter kapittel 37 til avsluttende eksamen ved ordinært tidspunkt, kan melde seg opp til ny eksamen (konte) i emnet i perioden for slike eksamener i den påfølgende høst-/vårparallellen. Det samme gjelder studenter som har møtt til avsluttende prøve og ikke har bestått. Unntak gjelder for avsluttende eksamen som er del av en langsgående vurdering jf. fjerde ledd.

(2) Oppmelding til ny eksamen (konte) gjøres via StudentWeb eller ved henvendelse til Studentenes informasjonstorg (SiT) innen angitte frister jf. akademisk kalender for campus Ås.

(3) Ved sykdom eller stryk på muntlig eksamen kreves det også ny oppmelding før ny eksamen (konte) kan avlegges.

(4) For emner med langsgående vurdering kan en student kun melde seg opp til eksamen ved ordinært tidspunkt for eksamen i emnet. Det arrangeres ikke ny eksamen (konte) i emner med langsgående vurdering.

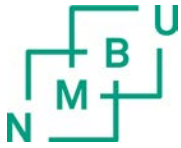
§ 33-4 Opp- og avmelding veterinær og dyrepleie

(1) Studenter på **veterinær- og dyrepleierstudiene** er normalt automatisk oppmeldt til ordinær eksamen og til ny eller utsatt eksamen.

(2) Studenten må selv melde seg opp til praktisk/klinisk eksamen. Tilsvarende gjelder også ved ny eller utsatt praktisk/klinisk eksamen.

(3) For studenter på **veterinær- og dyrepleierstudiene** gjelder følgende avmeldingsfrist:

- En student kan trekke seg fra eksamen senest fire uker før eksamen starter/ gjennomføres.
- Ved klinisk eksamen kan en student trekke seg fra eksamen senest fire uker før eksamensperioden begynner.

Kapittel 34. Gjennomføring av eksamen - herunder ny eksamen (konte)

§ 34-1 Eksamensplan

(1) Akademisk kalender for **campus Ås** gir oversikt over eksamensperiodene jf. § 18-1 tredje ledd.

(2) For **veterinær- og dyrepleierstudiene** fastsettes eksamensplanen senest semesteret før den aktuelle eksamenen. Justeringer i fastsatt eksamensplan skal være bekjentgjort senest en måned før eksamen blir arrangert. Eksamen kan arrangeres gjennom hele studieåret.

§ 34-2 Eksamenstidspunkt

(1) Tidspunkt for skriftlig eksamen kunngjøres via timeplanssystemet og StudentWeb, normalt en (1) måned før oppmeldingsfristen for undervisningsperioden.

(2) Tidspunkt for muntlig prøve ved **campus Ås** fastsettes og kunngjøres av emneansvarlig fakultet, senest fire uker før eksamen.

(3) For **veterinær- og dyrepleierstudiene** skal frister for innlevering av oppgaver og tidspunkt for gjennomføring av praktiske prøver/framføringer som inngår i sluttvurdering framgå av semesterplanen. Studenter som følger ordinær studieplan og normert studieprogresjon, skal ha minst en dag mellom hver eksamensdag.

§ 34-3 Eksamenssted, oppmøtetidspunkt og varighet

(1) Sted for eksamen, herunder muntlig prøve, kunngjøres senest tre dager før eksamen via StudentWeb.

(2) Eksamenens varighet skal framgå av emnebeskrivelsen til det enkelte emnet. Skriftlig eksamen skal ikke overstige 3,5 timer.

a) Ved campus Ås starter skriftlig eksamen:

- formiddag kl. 09.00 - med frammøte senest kl. 08.45. Ved digital eksamen i emnet er frammøte senest kl. 08.30.
- ettermiddag kl. 14.00 - med frammøte senest kl. 13.45. Ved digital eksamen i emnet er frammøte senest kl. 13.30.

b) Studiedirektøren kan i særskilte tilfeller gjøre unntak fra oppmøtekravet i bokstav a). Ved unntak fra fastsatt frammøtetidspunktet må det bringes på rene at ingen studenter har forlatt eksamenslokalene der eksamen i det aktuelle emnet pågår.

c) Varigheten av skriftlig eksamen regnes fra det tidspunkt oppgavene er delt ut til alle.

(3) For **veterinær- og dyrepleierstudiene** starter skriftlig eksamen under tilsyn normalt kl. 09.00 med frammøte kl. 08.30, og har til vanlig et omfang på inntil 6 timer inkludert matpause.

§ 34-4 Eksamensoppgaver/-besvarelser og -målform

(1) Eksamensoppgaven i et emne skal utformes på bokmål og nynorsk. Unntak fra kravet, om oppgave på begge målformer, kan kun gjøres i tråd med § 3 i *forskrift om målform i eksamensoppgåver* 07.07.1987 nr. 4148.

(2) I emner som tilbys på engelsk utformes eksamensoppgaven på engelsk.

(3) I emner som tilbys på norsk eller engelsk etter behov, utformes eksamensoppgaven normalt både på norsk (i samsvar med første ledd) og engelsk.

(4) Eksamenssvar kan leveres på bokmål, nynorsk, svensk, dansk eller engelsk. Etter søknad kan eksamensbesvarelser leveres på andre språk. Dekan ved emneansvarlig fakultet, eller den han/hun bemyndiger, avgjør slike søknader.

(5) Dersom det settes krav til at eksamen i et emne som tilbys på engelsk kun kan besvares på engelsk, skal dette framgå av emnebeskrivelsen. Eventuelle søknader om unntak fra kravet sendes til og avgjøres av emneansvarlig fakultet.

§ 34-5 Studentens ansvar og plikter – oppmøte

(1) Studentene er selv ansvarlig for å holde seg orientert om tid og sted for eksamen.

(2) Studentene skal vise gyldig legitimasjon med bilde.

§ 34-6 Studentens ansvar og plikter – under eksamen

(1) En student som opptrer uverdigg, støyende eller er til sjenanse for øvrige studenter, kan bortvises fra eksamenslokalet.

(2) Under eksamen kan studenten forlate eksamenslokalet i følge med en eksamensinspektør.

§ 34-7 Studentens ansvar og plikter – innlevering av skriftlig besvarelse

(1) Studenter som leverer blank besvarelse til eksamen skal levere utfylt omslagsark. Innleveringen kan tidligst skje 30 minutter etter at eksamen er startet.

(2) Kladdeark kan normalt ikke leveres inn som del av besvarelsen.

(3) Innleverte besvarelser kan ikke leveres tilbake eller unndras sensur.

(4) Når eksamenstiden er ute har studenten ikke lenger adgang til å skrive på besvarelsen. Det gis inntil 15 minutter til klargjøring av papirene for innlevering. Ved digital eksamen stenger systemet når eksamenstiden er ute og det vil kun være mulig å levere besvarelsen.

§ 34-8 Emneansvarlig - tilgjengelighet

Emneansvarlig eller dennes stedfortreder skal være tilgjengelig under eksamen.

§ 34-9 Gjennomføring av praktisk/klinisk eksamen på veterinær- og dyrepleierutdanningene

(1) Praktisk/klinisk eksamen avvikles i løpet av en nærmere fastsatt periode og studentene fordeles på aktuelle eksamenstidspunkt innen perioden.

(2) Under praktiske/kliniske eksamener avgjør dekan eller den han/hun bemyndiger i samråd med sensor hvordan eksamen skal gjennomføres.

§ 34-10 Ny eksamen (konte)

(1) NMBU arrangerer ny eksamen (konte) når det er studenter som strøk ved siste ordinære eksamen eller som har godkjent grunn for fravær ved ordinær eksamen. Unntak gjelder for emner med langsgående vurdering jf. § 33-3 fjerde ledd. Ved ny eksamen (konte) skal studenten prøves i samme pensum og vurderingsformen skal være lik den som ble brukt ved ordinær eksamen.

(2) For studenter på **veterinær- og dyrepleierstudiene** arrangeres ny og utsatt eksamen normalt før påfølgende semester. Hvilke emner dette gjelder beskrives i studieplanen.

§ 34-11 Ny og utsatt praktisk/klinisk eksamen for studenter på **veterinær- og dyrepleierstudiene**

(1) **Veterinær- og dyrepleiestudenter** kan ta utsatt eksamen i samme eksamensperiode ved ledig kapasitet. Dersom det ikke er ledig kapasitet, må studenten vente til neste eksamensperiode.

(2) Dersom praktisk/klinisk eksamen avvikles ordinært i to eksamensperioder per år, skal ny prøve avlegges ved neste ordinære eksamensperiode. Det gjennomføres egen utsatt eksamen når eksamen avvikles ordinært én gang per år.

(3) Student som har strøket i en praktisk/klinisk eksamen, skal ha klinisk trening før ny eksamen kan avlegges.

(4) Særregler for å gå videre i studiet ved ikke avlagte/beståtte praktisk/kliniske eksamener skal fremgå av studieplanen.

Kapittel 35. Hjelpemidler ved eksamen/vurdering samt bruk av ordbok

§ 35-1 Tillatte hjelpemidler

(1) Emneansvarlig /fakultetet avgjør hvilke hjelpemidler som skal tillates under eksamen. Hjelpemidler som ikke har vært i vanlig bruk blant studentene i aktuelt emne, og som ikke kan stilles til disposisjon for alle under eksamen, skal ikke tillates under eksamen.

(2) Alle medbrakte hjelpemidler skal enkeltvis kontrolleres av eksamensinspektørene.

§ 35-2 Hjelpemidler angitt i emnebeskrivelsen

(1) Tillatte hjelpemidler for det enkelte emnet skal være angitt i emnebeskrivelsen. Nettversjonen av emnebeskrivelsene vil alltid være den gjeldende.

(2) Tillatte hjelpemidler skal være i samsvar med følgende koder:

- A1: ingen kalkulator, ingen andre hjelpemidler
- A2: ingen kalkulator, spesifiserte andre hjelpemidler
- B1: utdelt kalkulator, ingen andre hjelpemidler
- B2: utdelt kalkulator, spesifiserte andre hjelpemidler
- C1: alle typer kalkulatorer, spesifiserte andre hjelpemidler
- C2: alle typer kalkulatorer, alle andre skriftlige hjelpemidler.
- C3: alle typer kalkulatorer, alle andre hjelpemidler - inkludert digitale

§ 35-3 Studentens ansvar – lovlige og ulovlige hjelpemidler ved eksamen

(1) Studentene må selv ta med seg tillatte hjelpemidler til eksamenslokalet. Dette gjelder ikke der NMBU stiller hjelpemidler til disposisjon. Tillatte hjelpemidler skal være angitt på eksamensoppgavene. Det er ikke lov å ha med eller ha tilgang til andre hjelpemidler enn det som er tillatt ved den aktuelle eksamenen.

(2) Studentene er selv ansvarlig for at medbrakte hjelpemidler ikke inneholder ulovlige notater. Lån av tillatte hjelpemidler mellom studenter under eksamen er ikke tillatt.

(3) All tilgang til og bruk av mobiltelefon eller digitale hjelpemidler som inneholder kommunikasjonsutstyr, i eller utenfor eksamenslokalet under eksamen, betraktes som fusk. Unntak gjelder kun der det på eksamensoppgaven er presisert at hjelpemidler med kommunikasjonsutstyr er tillatt.

(4) Med *alle typer kalkulatorer* menes, så fremt annet ikke er presisert i eksamensoppgaven, en kalkulator som ikke inneholder filer, ikke er knyttet til internett, strømmettet eller skriver, ikke kommuniserer med andre enheter, ikke støyer og som bare består av en enkelt gjenstand.

§ 35-4 Ordbok ved eksamen

(1) Fremmedspråklige studenter har anledning til å ha med ordbok, fra morsmål til norsk og norsk til morsmål. Tilsvarende regel gjelder dersom eksamen holdes på engelsk (gjelder også for studenter med norsk som morsmål på et engelskspråklig emne). Ordboka skal være fri for notater.

(2) Studenter ved campus Ås med annet morsmål enn norsk gis ikke ekstra tid der prøver og eksamen holdes på norsk. Tilsvarende gjelder for studenter som ikke har engelsk som morsmål der eksamen holdes på engelsk.

Kapittel 36. Tilrettelegging ved studier og eksamen/vurdering

§ 36-1 Søke om tilrettelegging

(1) Studenter som av medisinske eller andre grunner har behov for tilrettelegging i forbindelse med studier jf. § 26-3, ved eksamen eller andre vurderingsformer må søke studieavdelingen (ved tilretteleggingskontoret) innen angitte frister i akademisk kalender for campus Ås. Egne søknadsfrister gjelder for **veterinær- og dyrepleierstudiet**. Behovet skal dokumenteres med attest fra medisinsk sakkyndig eller annen tilsvarende dokumentasjon som bekrefter behovet for tilrettelegging.

(2) Ved behov for tilrettelegging til som følge av en akutt situasjon må tilretteleggingskontoret kontaktes umiddelbart.

(3) Dersom grunnlaget for tilrettelegging er av langvarig/kronisk art, kan det gjøres vedtak for en lengre periode.

(4) Tilrettelegging kan bl.a. gis til studenter som har kroniske eller akutte lidelser, funksjonsnedsettelse, gravide som har behov for hvile, o.a. Tilrettelegging kan være spesiell fysisk tilrettelegging, spesielle hjelpemidler, utvidet tid til eksamen m.m.

(5) Studenter som trenger ammepauser under eksamen skal, innen avmeldingsfristen for eksamen, søke om slik pause til tilretteleggingskontoret. Ammetiden legges til ordinær eksamenstid.

(6) Tilrettelegging av studier og/eller eksamen skal ikke medføre at studenten(e) blir prøvd på kvalitativt ulike måter og skal ikke medføre at faglige krav svekkes jf. UH-loven § 4-3 femte ledd.

§ 36-2 *Forlengt tid ved skriftlig eksamen og prøver*

(1) Ved skriftlig eksamen gis følgende forlengelse:

- for eksamen som varer inntil 1,5 time gis 15 minutter ekstra tid
- for eksamen som varer mer enn 1,5 time og inntil 2 timer gis 20 minutter ekstra tid
- for eksamen som varer mer enn 2 time og inntil 4 timer gis 30 minutter ekstra tid
- for eksamen som varer mer enn 4 timer gis 1 time ekstra tid.

(2) Ved hjemmeeksamen gis følgende forlengelse:

- eksamen på 24 timer eller mer: 3 timer tilleggstid
- eksamen på 36 timer eller mer: 5 timer tilleggstid
- eksamen på 48 timer eller mer: 7 timer tilleggstid.

§ 36-3 *Tilrettelegging ved hjemmeeksamen/langsgående prøve/delprøver*

Den enkelte student har selv, så raskt som mulig etter å ha vurderingsmeldt seg til et emne, ansvar for å gi emneansvarlig beskjed om at han/hun er innvilget tilrettelegging ved hjemmeeksamen/langsgående prøve/delprøve.

Kapittel 37. Fravær i forbindelse med eksamen/vurdering

§ 37-1 *Fravær grunnet sykdom*

(1) Studenter som ikke kan møte til eksamen grunnet sykdom oppstått etter at avmeldingsfristen er utløpt, må levere attest fra medisinsk sakkyndig med opplysninger om tidsrommet for fraværet. Elektronisk søknadsskjema *Registrering av gyldig fravær* og dokumentasjon sendes senest fem (5) virkedager etter at eksamen/sluttvurdering har funnet sted. Alternativt kan dokumentasjon leveres/sendes Arkivet ved NMBU, innen samme frist.

(2) For **veterinær- og dyrepleierstudiene** kan en slik skriftlig bekreftelse alternativt leveres til fakultetsadministrasjonen.

§ 37-2 *Fravær grunnet særskilte forhold*

Studenter som på grunn av andre særskilte forhold omkring egen person er forhindret fra å gjennomføre eksamen/vurdering, skal dokumentere dette på tilsvarende måte som ved sykdom.

§ 37-3 *Ikke tellende forsøk*

Ved dokumentert og godkjent fravær teller ikke den aktuelle eksamenen/vurderingen som et forsøk jf. kapittel 38.

Kapittel 38. Adgang til å framstille seg til vurdering i samme emne flere ganger

§ 38-1

(1) Studenten har adgang til å framstille seg til vurdering i samme emne inntil tre ganger, forutsatt at det aktuelle emnet eksisterer.

(2) Dersom emnet er bestått, har studentene mulighet til å framstille seg til vurdering i samme emne på nytt, men bare én gang i hvert enkelt emne. Unntak:

- gjentak av bestått gradsoppgave tillates ikke.
- studenter på **veterinær- og dyrepleierutdanningene** gis ikke anledning til å avlegge eksamen på nytt dersom den er bestått.

(3) Dersom en student er gitt anledning til og har avlagt vurdering i samme emnet mer enn en gang, skal beste karakter gjelde, og bare denne skal fremgå av karakterutskrift og vitnemål.

(4) Studenter som melder seg opp til ny vurdering i et emne som tidligere er bestått, har ikke krav på å kunne følge undervisningen i emner med begrenset kapasitet, selv om det gis tillatelse til å gå opp til ny vurdering.

(5) Studenter som etter tre forsøk ikke har bestått emnet, kan etter begrunnet søknad til studieavdelingen, gis dispensasjon til å framstille seg for vurdering i emnet en fjerde gang.

Kapittel 39. Fusk – annullering av eksamen/vurdering - utestenging

§ 39-1

(1) Fusk, forsøk på fusk eller brudd på plagieringsbestemmelsene kan føre til at eksamen, prøve eller annen vurdering for vedkommende student blir annullert. Fusk eller forsøk på fusk kan også føre til utestenging, jf. UH-loven §§ 4-7 og 4-8.

(2) Brudd på hjelpemiddelbestemmelsene i kapittel 35 betraktes som forsøk på fusk.

(3) Universitetsstyret gir retningslinjer om rutiner ved mistanke om fusk. NMBUs klagenemnd behandler saker ved mistanke om fusk i tråd med gjeldende lov og NMBUs retningslinjer.

Kapittel 40. Sensorer og sensorveiledning

§ 40-1 Sensorer

Alle emner, inkludert spesialpensum, skal ha to sensorer.

§ 40-2 Bruk av sensorer

I følgende tilfeller skal minst en av sensorene være ekstern:

- ved bedømmelse av bachelor- og masteroppgave
- ved muntlig eksamen eller prøve som ikke lar seg etterprøve
- ved ny sensurering som følge av klage over formelle feil ved eksamen jf. UH-loven § 5-2 andre ledd.
- ved klage over karakterfastsettelse jf. UH-loven § 5-3 fjerde ledd
- ved sensur av spesialpensum.

40-3 Sensorveiledning

Alle emner skal ha en sensorveiledning.

§ 40-4 Intern sensor

(1) Emneansvarlig kan være intern sensor. Ved gradsoppgaver kan studentens hovedveileder være intern sensor.

(2) For **veterinær- og dyrepleierveterinærutdanningene** skal alle eksamener/sluttvurderinger i et emne, som skal føres på vitnemål eller karakterutskrift, være sensurert av minst to sensorer. For minimum 1/3 av eksamenene skal en av de to sensorene være ekstern.

§ 40-5 Ekstern evaluering og kontroll

(1) Det skal være ekstern evaluering av vurderingsordningene og/eller de deler som inngår i karakterfastsettingen, det vil si:

- ekstern vurdering av selve opplegget for vurdering i et emne eller
- ekstern sensor skal sammen med intern sensor delta ved utformingen av eksamensoppgavene og sensorveiledningen.

I tillegg kan det være ekstern kontroll av intern sensors vurdering av et tilfeldig utvalg kandidater som en kalibrering av den totale sensuren i emnet.

(2) Med bakgrunn i retningslinjene i denne paragrafen, fastsetter fakultetet selv for hvert enkelt emne hvordan ekstern deltakelse i vurderingen skal gjennomføres.

§ 40-6 Ekstern sensor

(1) Eksamensansvarlig fakultet oppnevner sensorer. Ekstern sensor skal være tilsatt i vitenskapelig stilling ved universitet, høyskole eller annen forskningsinstitusjon, eller på annen måte ha dokumentert vitenskapelig kompetanse innen vedkommende fagområde. Som unntak kan fagperson, som gjennom yrkespraksis dokumenterer at han/hun er særlig kvalifisert innen vedkommende fag, oppnevnes som ekstern sensor.

(2) Ekstern sensor kan ikke være tilsatt ved NMBU eller ha hatt undervisningsoppgaver ved NMBU av vesentlig omfang i samme semester eller studieår som eksamenen finner sted.

(3) For gradsoppgaver hvor studentens praktiske arbeid med oppgaven er gjennomført utenfor NMBU, kan ekstern sensor ikke være tilsatt ved den samme institusjonen som der det praktisk arbeidet gjennomføres.

(4) Det skal skrives kontrakt om sensoroppdrag mellom ekstern sensor og eksamensansvarlig enhet. Det må fremgå av kontrakten hvorvidt ekstern sensor også tar på seg å være sensor ved eventuell klagesensur og sensur ved ny eksamen (konte). Den som påtar seg eller er pålagt et sensoroppdrag, har plikt til å overholde bestemmelser i UH-loven, og bestemmelsene i denne forskrift.

(5) Ved forfall eller langvarig sykdom skal fakultetet oppnevne annen/andre kvalifisert(e) sensor(er) i tråd med emnets opprinnelige krav til sensurering.

(6) Følgende frister gjelder for oppnevning av eksterne sensorer:

- 15. april: Frist både for ordinær vurdering, ny eksamen (konte) og for eventuell klage på karakter, for vårparallellen, juniblokk og augustblokk.
- 15. november: Frist både for ordinær vurdering, ny eksamen (konte) og for eventuell klage på karakter, for høstparallellen og januarblokk.

(7) For studier ved **veterinær- og dyrepleierutdanningene** med eksamener fordelt over hele studieåret oppnevnes eksterne sensorer innen tre uker før aktuell eksamen.

Kapittel 41. Karakterregler

§ 41-1

(1) I emnebeskrivelsen skal det framgå om det er "bestått" / "ikke bestått" eller bokstavkarakterer som benyttes som karakterregel.

(2) Gradsoppgaver bedømmes med bokstavkarakter.

(3) Spesialpensum bedømmes etter reglene i § 21-1 åttende ledd.

§ 41-2 Bokstavkarakter

(1) Bokstavkarakterene går fra A-F, der A er beste og E dårligste ståkarakter, mens F gis ved ikke bestått. Oversikt over karakterbetegnelser og vurderingskriterier finnes på NMBUs nettsider.

(2) Karaktersetting på masteroppgaver innenfor matematikk, naturvitenskapelige fag og teknologi ("MNT-fagene") følger et nasjonalt system likt for alle MNT-studier ved universitetene i Norge. Dette gjelder for masteroppgaver avlagt ved Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning, Fakultet for kjemi, bioteknologi og matvitenskap, Fakultet for matematiske realfag og teknologi og Fakultet for biovitenskap.

(3) Karaktersetting på masteroppgaver innenfor økonomi og administrasjon følger et nasjonalt system for masterstudier innenfor økonomi og administrasjon ved universitetene i Norge. Ved NMBU gjelder dette for masteroppgaver avlagt ved Handelshøyskolen (HH-NMBU).

§ 41-3 Bestått – ikke bestått

(1) Ved bruk av karakterregelen "bestått"- "ikke bestått" skal grensen for bestått fastsettes av intern sensor og ekstern sensor i fellesskap. I emnebeskrivelsen skal det fremgå en generell beskrivelse av kravet til bestått karakter som er som følger: Kandidaten har oppfylt kravene til læringsutbytte og viser nødvendige kunnskaper, ferdigheter og kompetanse.

(2) I de tilfellene den ekstern sensor deltar i bedømmelsen, skal karakteren "bestått" bare gis når intern og ekstern sensor er enig om det. Dersom en av dem mener at besvarelsen ikke har et tilfredsstillende nivå, gis "ikke bestått".

§ 41-4

Alle emner på ph.d nivå (400- nivå) som gis ved NMBU skal bedømmes med "bestått"/"ikke bestått". Dette gjelder også spesialpensum på 400-nivå.

Kapittel 42. Gjennomføring og bekjentgjøring av sensur

§ 42-1 Gjennomføring av sensur

(1) Enhver evaluering skal resultere i et vurderingsuttrykk (en karakter). Sensur skal gjennomføres anonymt så langt dette er praktisk mulig jf. § 31-5 femte ledd.

(2) Ved bytte av sensor som følge av uforutsett forfall, regnes sensurfristen fra det tidspunktet besvarelsen er oversendt den nye sensoren.

a) Ved kortvarig dokumentert sykdom hos sensor kan utsatt sensurfrist være lik sykemeldingsperioden.

§ 42-2 Uenighet om karakterfastsetting

Dersom de to sensorene ikke blir enige om karakterfastsettingen, skal sensureringen suppleres med en tredje sensor. Denne sensoren skal være ekstern. Den nye sensoren skal ikke være kjent med de første sensorene sin vurdering og eventuell begrunnelse, før sensorgruppen i fellesskap fastsetter den endelige karakteren.

§ 42-3 Særskilte forhold vedrørende muntlig eksamen og muntlig diskusjon av gradsoppgave

(1) Ved avsluttende muntlig eksamen for en studentgruppe skal sensorene foreta en individuell vurdering av studentene.

(2) Ved muntlig diskusjon av gradsoppgave utført av en studentgruppe kan sensorene foreta en individuell evaluering av studentene.

(3) Dersom de to sensorene ikke blir enige om karakterfastsettingen, skal sensureringen suppleres med en tredje sensor. Denne sensoren skal være ekstern.

§ 42-4 Bekjentgjøring av sensur

(1) Sensuren skal foreligge innen tre uker etter avlagt eksamen med mindre universitetsstyret selv har godkjent en lengre frist. Sensurfrist for et emne fremkommer i Studentweb.

(2) Sensurfristen for gradsoppgaver og andre større skriftlige arbeider er seks uker fra fastsatt innleveringsfrist med mindre universitetsstyret selv har godkjent en lengre frist.

a) Hvis aktuell dato faller på en lørdag, søndag eller annen fridag, er fristen påfølgende arbeidsdag.

§ 42-5 For langsgående vurdering og spesialpensum ved **campus Ås** gjelder følgende

(1) For emner med langsgående vurdering hvor emnet avsluttes med en skriftlig eksamen i den ordinære eksamensperioden er sensurfristen tre uker etter datoen for denne prøven. For emner med langsgående vurdering uten avsluttende skriftlig eksamen i den ordinære eksamensperioden, settes sensurfristen til tre uker etter siste undervisningsdag i parallellen/blokkperioden.

(2) For spesialpensum som ikke er tilknyttet en gradsoppgave, er sensurfristen tre uker etter siste undervisningsdag i undervisningsperioden.

§ 42-6 *Vurderingsprotokoller og sensurskjema*

(1) Utfylt sensurskjema skal følge alle vurderingsprotokoller unntatt ved sensurering av gradsoppgaver.

(2) Dersom to sensorer har deltatt i sensureringen av alle eksamensbesvarelsene i et emne, skal begge sensorenes underskrift være påført vurderingsprotokollen for emnet før vurderingsprotokollen leveres studieavdelingen. Dersom den ene sensoren kun har deltatt i sensureringen av eksamensbesvarelsene fra et tilfeldig utvalg, er det tilstrekkelig at denne sensoren skriver under på sensurskjemaet.

(3) Alle karakterer i vurderingsprotokollen skal skrives fullt ut. Det er ikke tillatt med gjentakelsestegn i vurderingsprotokollen.

§ 42-7 *Forsinket sensur- økonomiske sanksjoner for fakultetet*

For forsinket sensur, iverksettes økonomiske sanksjoner overfor emneansvarlig fakultet etter beregningsmodell vedtatt av rektor. For emner hvor utsatt sensurfrist er innvilget av universitetsstyret, iverksettes økonomiske sanksjoner fra og med første arbeidsdag etter dato for utsatt sensurfrist.

a) Ved kortvarig dokumentert sykdom hos sensor kan utsatt sensurfrist være lik sykemeldingsperioden.

§ 42-8 *Studentens ansvar - sensur*

Sensur bekjentgjøres elektronisk direkte til den enkelte student via Studentweb. Studentene er selv ansvarlige for å gjøre seg kjent med sensuren.

Kapittel 43. Begrunnelse for karakter, klage på karakter eller formelle feil ved eksamen/vurdering

§ 43-1 *Begrunnelse*

(1) En student kan kreve begrunnelse for karaktersetning av sine prestasjoner etter reglene UH-loven § 5-3. Lovbestemmelsen fastsetter tidsfrister. Sensor bestemmer begrunnelsens form og innhold.

(2) Krav om begrunnelse rettes til emneansvarlig lærer eller til emneansvarlig fakultet.

(3) Ved begrunnelse til studenten kan sensorene justere karakteren til studentens fordel.

§ 43-2 *Klage på karakter*

(1) En student kan klage skriftlig over karakterer etter reglene i UH-loven § 5-3 og i denne forskrift. Det er ikke adgang til å klage over karakter for muntlige prestasjoner, bedømming av praksisstudier og lignende, eller på karakter for forprøver som er bestått.

(2) Når karakter for skriftlig og muntlig prestasjon er gitt samlet kan det ikke klages særskilt over karakter for den ene av prestasjonene. I slike tilfeller kan studenten kun klage over den samlede karakteren.

(3) Klagefristen er tre uker fra karakteren ble skriftlig kunngjort. Klagen skal være skriftlig og sendes på fastsatt elektronisk skjema via Arkivet ved NMBU.

(4) Klage på karakter kan trekkes frem til ny sensur er kunngjort for studenten via studentweb. Ved klage på karakter for gradsoppgave, kan klagen trekkes frem til tidspunkt for avholdelse av muntlig diskusjon.

§ 43-3 Ny sensur

(1) Ved klage på karakter skal det foretas ny sensur med nye sensorer oppnevnt av fakultetet. De nye sensorene skal ikke få kjennskap til den opprinnelige karakteren, begrunnelsen for denne, eller studentens begrunnelse for klagen. For behandlingen av klage på karakter gjelder reglene i UH-loven § 5-3 og sensorveiledningen for det aktuelle emnet.

(2) Sensur som følge av klage skal avgjøres uten ugrunnet opphold, jf. forvaltningsloven § 11 a. Dersom klagen ikke kan behandles i løpet av en måned etter at den er mottatt, skal det sendes ut et foreløpig svar til studenten der det gjøres rede for årsaken til dette. Om mulig oppgis det når man regner med å kunne behandle klagen.

(3) Ny karakter kan forbli uendret eller fastsettes til gunst/ugunst for studenten.

(4) Ved klage over en samlet karakter for skriftlig og muntlig prestasjon(er) skal de nye sensorene bedømme det skriftlige arbeidet. Dersom ny sensurering av det skriftlige arbeidet fører til at klager får endret karakteren til gunst/ugunst, og den muntlige presentasjonen har vært holdt i direkte tilknytning til det skriftlige arbeidet, holdes ny muntlig prøve for fastsetting av endelig karakter, jf. UH-loven § 3-9 femte ledd.

(5) Det er individuell klagerett ved gruppeeksamen. En eventuell endring av karakter etter klage vil kun gjelde for den som har klaget.

§ 43-4 Formelle feil ved eksamen/vurdering

En student som har tatt eksamen, prøve eller annen vurdering kan klage over mulige formelle feil knyttet til alle faser ved den aktuelle vurderingen. Klagen sendes emneansvarlig fakultet. Klagefrist og krav til klagens innhold skal følge UH-loven § 5-2. NMBUs klagenemnd er klageinstans for vedtak etter denne bestemmelsen.

§ 43-5 Klage på formell feil og karakter

(1) Retten til å klage over karakter opprettholdes inntil eventuell klage over formelle feil er avgjort

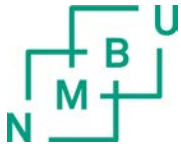
(2) Det er ikke anledning til å klage over formelle feil etter at en eventuell klage over karakter er levert.

Del V. Gradsoppgaver

Kapittel 44. Gradsoppgaver og forskerlinjeoppgave

§ 44-1 Krav til gradsoppgaver

(1) I bachelorgraden *kan* det inngå et selvstendig arbeid (bacheloroppgave). I mastergrad av 120 og 300 studiepoengs omfang *skal* det inngå selvstendig arbeid (masteroppgave). I erfaringsbasert mastergrad av 90 eller 120 studiepoengs omfang *skal* det inngå selvstendig arbeid (masteroppgave).

(2) Det selvstendige arbeidet skal være ett av følgende:

- bacheloroppgave: 15 studiepoengs omfang
- masteroppgave: 30 studiepoengs omfang
- masteroppgave: 60 studiepoengs omfang.

(3) Fakultetet skal fastsette krav til gradsoppgavens omfang, fagområder og innhold i studieplanen for det enkelte studieprogram.

§ 44-2 Frist- oppmelding av gradsoppgave

(1) Oppmeldingsfrist for gradsoppgaver følger NMBUs akademiske kalender. Det er ingen avmeldingsfrist for gradsoppgave. Ønsker en student å trekke oppmeldingen av gradsoppgaven sin, må dette skje senest samme dag som det er oppmeldingsfrist for hans/hennes gradsoppgave.

(2) Oppmeldingsfrist for gradsoppgaver er normalt:

- 15. september for oppgaver med innleveringsfrist 15. desember kl. 15.45
- 1. februar for oppgaver med innleveringsfrist 15. mai kl. 15.00.

§ 44-3 Veiledning og veiledere

(1) Fakultet plikter å gi studenten korrekt og tilstrekkelig informasjon om arbeidet med gradsoppgaven før arbeidet starter.

(2) Ansvarlig fakultetet oppnevner hovedveileder og eventuelle tilleggsveileder(e) til gradsoppgaven. NMBU skal tilby veiledere innføring i veiledningsarbeid. Fakultetet har ansvar for at den enkelte student mottar slik veiledning som studenten har krav på. Fakultetet skal snarest utpeke ny veileder dersom en veileder får forfall av lengre varighet.

(3) Veilederne skal gi studentene faglig og metodisk veiledning og tilbakemeldinger på arbeidet. Dersom det er flere veiledere skal det gå fram av kontrakten hva slags ansvar hver enkelt veileder har.

(4) Totalt antall veiledningstimer omfatter også veileders andel av sensurering av gradsoppgaven. Studenten har normalt krav på følgende antall veiledningstimer:

- Bacheloroppgaver: 20 timer
- Masteroppgaver 30 studiepoeng: 40 timer
- Masteroppgaver 60 studiepoeng: 80 timer.

(5) Hovedveileder skal ha et tilsetningsforhold ved NMBU og inneha vitenskapelig kompetanse på minimum amanuensisnivå.

§ 44-4 Gradsoppgave - kontrakt

(1) Det skal inngås skriftlig kontrakt for gradsoppgave, som skal inneholde:

- navn på fakultet, student og veileder(e)
- partenes plikter i forbindelse med gradsoppgaven
- prosjektbeskrivelse
- fremdriftsplan
- kostnadsplan.

Student og veiledere må forplikte seg i henhold til kontraktens bestemmelser.

(2) Fakultetet skal kontrollere og godkjenne kontrakten før arbeidet med oppgaven starter opp. Kontrakten må være underskrevet før studenten kan vurderingsmelde seg til gradsoppgaven.

§ 44-5- Samarbeid om gradsoppgave

Fakultetet kan godkjenne at to eller flere studenter kan utføre gradsoppgaven helt eller delvis sammen, når fakultetet finner samarbeidet forsvarlig ut fra hensynet til å vurdere og bedømme studentenes prestasjoner. Samarbeidsavtalen skal klargjøre studentenes plikter og rettigheter i forhold til hverandre, især med tanke på eventuell opphør av samarbeidet før innlevering.

§ 44-6 Konfidensielle oppgaver

I særlige tilfeller kan offentliggjøring av gradsoppgaven båndlegges (utsettes) for en periode på inntil fem år. Det skal i slike tilfeller inngås en egen avtale mellom studenten og universitetet samt eventuelt eksternt samarbeidspartner. Slik avtale skal settes opp på fastsatt skjema, og inneholde opplysning om varighet og årsak til båndleggingen. Avtalen underskrives av alle parter og legges ved oppgaven ved innlevering. Eventuell båndlegging utover fem år må avgjøres av universitetsstyret etter begrunnet søknad. NMBU kan benytte gradsoppgavens tittel på karakterutskrift og vitnemål.

§ 44-7 Språk, form og innlevering

(1) Gradsoppgavens hovedspråk skal være norsk, svensk, dansk eller engelsk. Fakultetet kan godkjenne annet hovedspråk, som da inntas i samarbeidsavtalen. Oppgaven skal inneholde et sammendrag (abstract) på hovedspråket og på engelsk.

(2) NMBUs offisielle forsidemal skal benyttes og det skal framgå at oppgaven er utført som en gradsoppgave ved NMBU med påføring av grad, NMBUs logo og fakultetets navn.

(3) Masteroppgaven skal innleveres i to (2) trykte innbundne eksemplarer til Studentenes Informasjonstorg (SiT) for registrering og stemping. Eksemplarene leveres deretter til fakultetet. Masteroppgaven skal i tillegg leveres i en identisk elektronisk versjon (pdf-format) via NMBUs elektroniske publiserings arkiv.

§ 44-8 Forsinket innlevering

(1) Ved særlig behov kan fakultetet etter søknad innvilge lengre frist enn normalfristene for innlevering av gradsoppgaven. Behovet må vurderes konkret i hvert tilfelle. Særlig behov kan for eksempel være: sykdom, undervisningsoppgaver ved NMBU, tyngre studenttillitsverv, omsorgsarbeid eller uforskyldte problemer med oppgaven. Det kreves skriftlig redegjørelse for forsinkelsesårsaken, dokumentasjon, forslag om ny frist og ny fremdriftsplan. Skjema *Søknad om utsatt innlevering av gradsoppgave* med aktuell dokumentasjon sendes til fakultetet uten ugrunnet opphold etter at forsinkelsesgrunnen har inntruffet.

(2) Ved søknad om utsatt innleveringsfrist som følge av helsemessige årsaker kreves det dokumentasjon fra medisinsk sakkyndig. Dersom dokumentasjonen utstedes av sakkyndig på et annet språk enn norsk, svensk, dansk eller engelsk må studenten sørge for at dokumentasjonen oversettes til norsk/engelsk av autorisert myndighet.

(3) Utsatt frist gis normalt ikke utover tre måneder med mindre sterke velferdsgrunner hos studenten tilsier lengre frist. Fristforlengelse innvilges kun én gang. Unntak gjelder ved dokumentert sykdom. Forlenget leveringsfrist gir ikke studenten rett til ytterligere veiledning. Hvis utsatt innleveringsfrist er utover 3 måneder må studenten

semesterregistrere seg og betale semesteravgift for nytt semester. Gradsoppgaven må i tillegg vurderingsmeldes for innleveringssemesteret.

§ 44-9 Ikke levert innen fristen

Gradsoppgave som ikke er levert innen fristens utløp kan ikke leveres senere i revidert eller supplert form. I slike tilfeller mister studenten studieretten. Hvis studenten søker og får nytt opptak, må ny oppgave utarbeides innenfor et nytt tema.

§ 44-10 Muntlig diskusjon av gradsoppgaven

(1) Masteroppgaven skal ha en offentlig framlegging og diskuteres ved muntlig eksamen. Eksamen kan i tillegg inneholde et spesialpensum. En bacheloroppgave kan ha en offentlig framlegging eller en avsluttende muntlig diskusjon som en del av vurderingen.

(2) Fakultetet studenten er tilknyttet offentliggjør dato og sted på NMBU for muntlig diskusjon av gradsoppgaven. Studiedirektør kan gjøre unntak fra stedskravet ved behov. Ved konfidensielle oppgaver skal dato og sted for muntlig diskusjon ikke offentliggjøres.

(3) Muntlig diskusjon skal gjennomføres innen utløpet av normal sensurfrist for det skriftlige arbeid.

(4) Normalt skal ekstern og intern sensor være til stede under presentasjonen av oppgaven. Unntaksvis kan videokonferanseutstyr eller lignende benyttes der dette er nødvendig for gjennomføring av presentasjonen. Studentens veiledere skal fortrinnsvis også være til stede.

(5) Den muntlige diskusjonen innledes med en presentasjon av gradsoppgaven av ca. 20 til 30 minutters varighet, hvor studenten gir en oversikt over oppgaven. Etter presentasjonen følger en muntlig diskusjon med sensorene.

(6) Studenter som skriver gradsoppgave sammen skal normalt møte sammen til felles muntlig diskusjon av oppgaven. Unntaksvis kan fakultetet etter begrunnet søknad fra studentene tillate separate diskusjoner av gradsoppgaven.

(7) Diskusjonen skal gi studenten en mer utfyllende tilbakemelding om gradsoppgaven enn karakteren, samt gi sensor en utvidet bakgrunn for karakterfastsettingen. Sensor gir en generell vurdering av de positive og negative sidene ved gradsoppgaven. Sensor stiller studenten spesifikke spørsmål til deler av gradsoppgaven for å kunne kartlegge studentens vurderingsevne, forståelse, egeninnsats og selvstendighet. Veileder(e) har her anledning til å komme med utfyllende kommentarer. Diskusjonen inngår i vurderingsgrunnlaget for gradsoppgaven.

§ 44-11 Sensurering av muntlig diskusjon

(1) Det gis ikke separat karakter for den muntlige presentasjonen av oppgaven. Diskusjonen kan være justerende på den endelige karakteren på oppgaven. Den endelige karakteren gjøres skriftlig kjent for studenten, via Studentweb, og føres på karakterutskriften. Sluttkarakteren for samarbeidende studenter kan settes likt eller individuelt, avhengig av studentenes prestasjoner.

(2) Studenter som ikke møter til muntlig diskusjon av gradsoppgaven, og som ikke har utsettelse eller dokumenterer akseptert forfallsgrunn, skal få registrert "ikke møtt" på gradsoppgaven. I slike tilfeller mister studenten studieretten. Hvis studenten velger å søke om nytt opptak, og får opptak, må helt ny gradsoppgave utarbeides innenfor et nytt tema.

(3) Dersom en gradsoppgave er bedømt til F (stryk), skal sensorene i samråd med studenten(e), vurdere grunnlaget og hensiktsmessigheten av at det gjennomføres en muntlig diskusjon.

§ 44-12 *Evalueringskriterier*

(1) Studentens gjennomføring av gradsoppgaven, grad av selvstendighet, forståelse og modenhet er av særlig betydning ved evaluering av gradsoppgaven.

(2) Gradsoppgaven på bachelornivå skal vise forståelse, selvstendighet og være en faglig fordypning innen gradens fagområde. Ansvarlig fakultet fastsetter om en bacheloroppgave skal inngå som en obligatorisk del av programmet.

(3) Gradsoppgaven på masternivå skal vise forståelse, refleksjon, modenhet og analytisk evne. Oppgaven skal være en opplæring i å kunne identifisere problemer innenfor et fagområde i studiet og analysere og behandle disse på en vitenskapelig måte, samt å kunne produsere en skriftlig vitenskapelig oppgave om dette.

§ 44-13 *Spesialpensum – knyttet til gradsoppgaver*

Spesialpensumet fastsettes ved oppstart av gradsoppgaven. Som et del av gradseksamen kan det, samtidig med den muntlige diskusjonen av masteroppgaven, avholdes muntlig prøve i et teoretisk spesialpensum på 5, 10 eller 15 studiepoeng i samsvar med reglene i denne forskrifts kapittel 21.

§ 44-14 *Stryk og omarbeiding av gradsoppgaven*

(1) En gradsoppgave som er bedømt med karakteren F (stryk) kan, hvis ekstern og intern sensor er enige om det, omarbeides av studenten og legges fram til ny sensurering tidligst tre måneder og senest fire måneder, etter dato for publisering av opprinnelig sensur.

(2) Den opprinnelige innleverte oppgaven må synliggjøre et innhold som lar seg bearbeide. Ny kontrakt og en revidert fremdriftsplan må utarbeides. Studenten må, hvis ny dato for innlevering faller i et nytt semester, semesterregistrere seg på nytt og betale semesteravgift. Gradsoppgaven må i tillegg vurderingsmeldes for innleveringssemesteret. Studenten har i slike tilfeller ikke rett til ytterligere veiledning. Det må foretas ny muntlig diskusjon av den omarbeidede gradsoppgaven.

(3) Studenten kan ikke klage på F (stryk) på omarbeidet gradsoppgave etter F (stryk). Ved stryk på en omarbeidet gradsoppgave mister studenten studieretten. Hvis studenten søker og får nytt opptak, må ny oppgave utarbeides innenfor et nytt tema.

(4) Omarbeiding eller ny innlevering av bestått gradsoppgave tillates ikke.

§ 44-15 *Publisering*

(1) Masteroppgaven publiseres elektronisk i NMBUs elektroniske publiserings arkiv etter at den er bedømt med ståkarakter (A-E). Før publiseringen, eller annen offentliggjøring av masteroppgaven/deler av denne, skal studenten varsles og krediteres i offentliggjøringen. Annen mangfoldiggjøring og distribusjon enn via NMBUs elektroniske publiserings arkiv skal godkjennes av begge parter.

(2) Studenten har rettigheter til gradsoppgaven i samsvar med åndsverkloven og i overensstemmelse med anerkjente vitenskapelige, kunstfaglige, pedagogiske og etiske prinsipper jf. UH-loven § 1-5 første ledd.

§ 44-16 Forskerlinjeoppgave - veterinærstudiet

Veterinærstudiet har en forskerlinje med en oppgave på 90 studiepoeng og en opplæringsdel på 30 studiepoeng. Nærmere regler for gjennomføring av forskerlinjen nedsettes av dekan for Veterinærhøgskolen.

Del VI. Grader og vitnemål

Kapittel 45. Tildeling av grad på lavere- og høyere årstrinn

§ 45-1 Tildeling av grad

(1) NMBU-studenter som har fullført og bestått et bachelorstudium tildeles graden bachelor*.

(2) NMBU-studenter som har fullført og bestått et masterstudium tildeles graden master.

(3) NMBU-studenter som har fullført og bestått veterinærstudiet tildeles graden cand.med.vet.

(4) NMBU-studenter som har fullført et to-årig studium i dyrepleie tildeles graden høyskolekandidat

* Ordningen gjelder for studenter som oppfyller spesifikke krav til emnekombinasjoner som fremkommer av programbeskrivelsen og som avslutter studiet i 2013 eller senere.

§ 45-2 Tilleggsbetegnelse for grad - Bachelorgrad

For oppnådd *bachelorgrad* angis gradens faglige innhold på vitnemålet som:

- Bachelor i <navn på studieprogram> Studieretning <navn på studieretning>.
- Ved engelskspråklige bachelorprogram brukes gradsbetegnelsen *Bachelor of Science*.

§ 45-3 Tilleggsbetegnelse for grad - Mastergrad

(1) For oppnådd *mastergrad* angis gradens faglige innhold på vitnemålet som:

- Master i <navn på studieprogram> Studieretning <navn på studieretning>.
- Ved engelskspråklige masterprogram brukes gradsbetegnelsen *Master of Science*.

(2) Særskilt ved mastergrad av 120 studiepoengs omfang:

- For kandidater med 3-årig bachelor i økonomi og administrasjon + 2-årig master i økonomi og administrasjon: Master i økonomi og administrasjon (Siviløkonom).
- For kandidater med 3-årig bachelor i plantevitenskap + 2-årig master i plantevitenskap: Master i plantevitenskap (Sivilagronom)*.
- For kandidater med 3-årig bachelor i husdyrvitenskap eller annen relevant bachelorgrad + 2-årig master i husdyrvitenskap: Master i husdyrvitenskap (Sivilagronom)*.
- For kandidater med 3-årig bachelor i skogfag + 2-årig master i skogfag: Master i skogfag (Forstkandidat)*.

* Ordningen gjelder for studenter som oppfyller spesifikke krav til emnekombinasjoner som fremkommer av programbeskrivelsen og som avslutter studiet i 2013 eller senere.

(3) Særskilt ved mastergrad av 300 studiepoengs omfang:

- For masterprogrammene i teknologi: Master i Teknologi (Sivilingeniør) - "navn på studieprogram".
- For masterprogrammet lektorutdanning i realfag (LUR): Master i Realfag (Lektor), (fordypning med emnegruppe(r)).

§ 45-4 Tilleggsbetegnelse for grad - *Cand.med.vet*

For oppnådd *cand.med.vet* angis gradens faglige innhold på vitnemålet som:
Candidata/Candidatus medicinae veterinariae (veterinær)

§ 45-5 Tilleggsbetegnelse for grad - *Høgskolekandidat*

For oppnådd *høgskolekandidat* angis gradens faglige innhold på vitnemålet som:
Høgskolekandidat i dyrepleie.

§ 45-6 Krav til innhold i grad - *Bachelorgrad*

(1) Graden bachelor omfatter bestått eksamen i til sammen minst 180 studiepoeng. Av de 180 studiepoeng skal 10 studiepoeng være knyttet til innføringsemne ex. phil., og det skal inngå en fordypning på minst 80 studiepoeng som skal fremgå av utdanningsplanen. Minst 15 studiepoeng bør være knyttet til ett eller flere selvstendige arbeider.

(2) I tillegg til disse krav kan NMBU-SU etter forslag fra fakultetene fatte vedtak om obligatoriske studiepoeng på ulike nivåer innen fagområder, og andre særregler for å få tildelt graden bachelor innen et studieprogram.

(3) NMBU-SU godkjenner innføringsemner fra andre læresteder.

(4) Fakultetene setter opp eksempelplaner som studentene benytter ved oppsett av egen utdanningsplan. Fakultetene godkjenner også fordypningen og fastsetter krav til og sammensetning av de selvstendige arbeidene.

(5) Obligatoriske studiepoeng på ulike nivåer innen fagområder er for eksempel matematikk, statistikk og hvor stor andel som skal være på 100- og 200-nivå. Fakultetene fastsetter dette gjennom studieplanen. Praksiskrav er eksempel på andre særregler.

§ 45-7 Krav til innhold i grad - *Mastergrad*

(1) Overordnede krav til en mastergrad fremgår av *forskrift om krav til mastergrad* 01.12.2005 nr. 1392.

(2) Hvilke faglige krav mastergraden bygger på og krav til emner eller emnegrupper, fordypning og selvstendig arbeid er beskrevet i studieplanen. Fakultetene kan godkjenne andre dokumenterte kvalifikasjoner som er likeverdige.

(3) I en mastergrad av 300 studiepoengs omfang skal 10 studiepoeng være knyttet til innføringsemne ex. phil. For *erfaringsbasert mastergrad* av 90 eller 120 studiepoengs omfang, skal det fastsettes i studieplanen for det enkelte studieprogram hva som er relevant yrkespraksis og eventuelle krav om lengre yrkespraksis enn to år.

(4) Studieplanene, fastsetting av rangeringsregler for kvalifiserte søkere og fastsetting av særlige minstekrav fremgår av kapittel 6. Fakultetene foreslår for NMBU-SU hvilket omfang og hvilken vurderingsform det selvstendige arbeidet skal ha for det enkelte studieprogram eller den enkelte studieretning. Det samme gjelder om det selvstendige arbeidet skal kunne utføres individuelt eller av flere studenter.

§ 45-8 *Krav til tilknytning til NMBU*

Krav til tilknytning m.m. for å få utstedt vitnemål fra NMBU:

- For å få utstedt vitnemål må vurdering i emner tilsvarende minst 60 studiepoeng være avlagt ved NMBU.
- Emner av inntil 30 studiepoengs omfang, avlagt ved et utenlandsk universitet eller høyskole som en del av en utvekslingsavtale med NMBU, kan inngå i ovennevnte 60 studiepoengs krav. Tilsvarende vil også kunne være gjeldende innenfor aktuelle fagfelt der NMBU har inngått en gjensidig samarbeidsavtale med et annet universitet eller høyskole i Norge.

§ 45-9 *Studiepoeng som inngår i grunnlag for grad - Bachelorgrad*

Minst 60 av studiepoengene som skal inngå i grunnlaget for bachelorgraden skal ikke være en del av tidligere oppnådd grad eller yrkesutdanning. De nye emnene må sammen med tidligere emner, eller i tillegg til disse, innebære at ny grad får et annet faglig tyngdepunkt enn den tidligere graden. Det vil si, med en fordypning av minst 80 studiepoengs omfang innen et annet fagområde enn den tidligere gradens faglige tyngdepunkt. Dette gjelder ikke for høyskolekandidater i **dyrepleie** som kan søke opptak etter § 6-5

§ 45-10 *Studiepoeng som inngår i grunnlag for grad - Mastergrad*

(1) Masteroppgaven må være inkludert i kravet til 60 studiepoeng.

(2) Minst 60 av studiepoengene som skal inngå i grunnlaget for mastergraden skal ikke være en del av tidligere oppnådd grad eller yrkesutdanning.

(3) Ved eventuelt to grader vil det være krav om at en ny masteroppgave skal inngå i de 60 nye studiepoengene som kreves i tillegg til tidligere oppnådd grad.

Kapittel 46. Vitnemål og karakterutskrift

§ 46-1

(1) Vitnemål og Diploma Supplement (DS) blir skrevet ut når aktuell grad er oppnådd. Vitnemålet skrives ut på bokmål eller nynorsk, med mindre studiet i sin helhet er engelskspråklig. Vitnemålet utstedes kun én gang.

(2) Sammen med vitnemålet utstedes en karakterutskrift for eventuelle emner som ikke inngår i den oppnådde graden. Karakterutskriften kan utstedes på bokmål, nynorsk eller engelsk.

(3) Ved campus Ås kan utstedt vitnemål holdes tilbake ved ønske om å ta opp igjen eksamen(er). Kandidaten må selv gi beskjed om dette til studieveileder. Det kan ikke gjøres endringen i emnesammensetningen etter oppnådd grad. Vitnemålet etter oppnådd grad kan ikke holdes tilbake mer enn ett år utover normert tid for studieprogrammet.

(4) I særlige tilfeller kan det etter en skriftlig begrunnet søknad skrives ut et nytt vitnemål. Utskriften vil i slike tilfeller få påskriften «duplikat» og både dato for oppnådd grad og dato for utstedelse av duplikatet skal fremgå. Nytt vitnemål utstedes ikke ved ønske om endring av utdanningsplan eller ved forbedring av karakter på emner som inngår i oppnådd grad.

(5) Utsendelse/utdeling av vitnemål kan utsettes inntil klagefristene har utløpt.

(6) Diploma Supplement (DS) er et internasjonalt vitnemålstillegg som skal følge vitnemålet. DS erstatter ikke vitnemålet, men supplerer dette.

(7) Vitnemål skal utskrives i universitetet sitt navn. Rektor fastsetter detaljer rundt utforming av vitnemål.

Del VII. Ikrafttreden

Kapittel 47. Sluttbestemmelser

§ 47-1 *Ikrafttredelse*

Forskrift om studier ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) trer i kraft 1. august 2018. Fra samme dato oppheves Forskrift om studier ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) av 19.01.2017.